

Turizm Akademik Dergisi

Tourism Academic Journal

www.turizmakademik.com

Kültür Turizminin Geliştirilmesi Açısından Burdur İlini Çekici Kılan Faktörler: Nitel Bir Araştırma*

Uğur TOZKOPARAN^{a**}, Kadir TEMURÇİN^b

^a Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, ISPARTA,

E-mail: ugurtozkoparan@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8726-3756

^b Süleyman Demirel Üniversitesi, Coğrafya Bölümü, ISPARTA, E-mail: kadirtemurcin@sdu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8726-3756

Öz

Bu çalışmada kültür turizminin geliştirilmesi açısından Burdur ilini çekici kılan faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın verileri, Burdur ilinde turizm alanında faaliyet gösteren özel sektör, üniversite, kamu ve yerel halktan oluşan turizm paydaşları ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilmiştir. Görüşmeler 2022 yılı içinde, Mayıs ve Aralık ayları arasında amaçlı örneklem yöntemi ile seçilen 60 turizm paydaşı ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırma kapsamında çalışma grubundan toplanan veriler, ilk etapta Word belgesine aktarılarak elde edilen veriler manuel olarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Yapılan içerik analizi sonrasında, Burdur ilinde kültür turizminin geliştirilmesi açısından ili çekici kılan faktörler (özellikler) ile ilgili ana temalar ve alt temalar belirlenmiştir. Daha sonra, araştırmacı tarafından yapılan kodlama neticesinde belirlenen ve ili çekici kılan faktörleri ifade eden ana tema ve alt temalar ile ilgili turizm alanında çalışan üç öğretim üyesinden uzman görüşü alınmıştır. Sonraki aşamada ise görüşmecilere ait metinler MAXQ'DA 2020 programına yüklenerek, daha önce yapılan kodlamalar üzerinden hareketle, tekrar kodlama yapılmıştır. Yapılan kodlamalar sonrasında tespit edilen çekici faktörler (ana temalar), Hiyerarşik Kod – alt kod modeli kullanılarak görselleştirilmiştir. Araştırmaya katılan turizm paydaşları, kültür turizminin geliştirilmesi açısından Burdur ilini çekici kılan başlıca faktörleri önem sırasına göre: Burdur'un somut ve somut olmayan kültürel miras zenginliği, doğal çekicilikler, alternatif turizm çeşitliliği, kültürel otantiklik, coğrafi özelliklerinin avantaj sağlaması, gastronomik değerlerin zengin olması, bölgesel kültür dokusu, tarihsel miras alanları, yörük kültürü olarak belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Turizm Coğrafyası, Turizm, Çekici Faktörler, Burdur, Kültür Turizmi.

Factors Making Burdur Province Attractive in Development of Cultural Tourism: A Qualitative Study

Abstract

In this research, it is aimed to determine the factors that make Burdur province attractive in terms of the development of cultural tourism. The data of the research was obtained from interviews conducted using a semi-structured interview form with tourism stakeholders consisting of the private sector, universities, public and local people operating in the field of tourism in Burdur province. Interviews were held with 60 tourism stakeholders selected by purposeful sampling method between May and December 2022.

The data collected from the study group within the scope of the research was initially transferred to a Word document, and the obtained data was manually subjected to content analysis. After the content analysis, main themes and subthemes related to the factors (characteristics) that make the province attractive in terms of developing cultural tourism in Burdur province were identified. Subsequently, expert opinions were obtained from three faculty members working in the field of tourism regarding the main themes and subthemes representing the factors that make the province attractive, as determined by the researcher through coding. In the next stage, the texts belonging to the interviewees were uploaded to the MAXQDA 2020 program, and based on the previous codings, recoding was performed. After the codings, the identified attractive factors (main themes) were visualized using the Hierarchical Code - Subcode model. The tourism stakeholders participating in the research ranked the main factors that make Burdur province attractive in terms of developing cultural tourism as follows: Burdur's tangible and intangible cultural heritage richness, natural attractions, alternative tourism diversity, cultural authenticity, geographical advantages, richness of gastronomic values, regional cultural fabric, historical heritage sites, and the nomadic culture.

Keywords: Tourism Geography, Tourism, Attractive Factors, Burdur, Cultural Tourism.

JEL CODE: Q26, Z1, Z32

Makalenin Geçmişi:

Gönderim Tarihi : 20.02.2024

Düzeltilme : 25.03.2024

Kabul : 04.05.2024

Makale Türü : Araştırma Makalesi

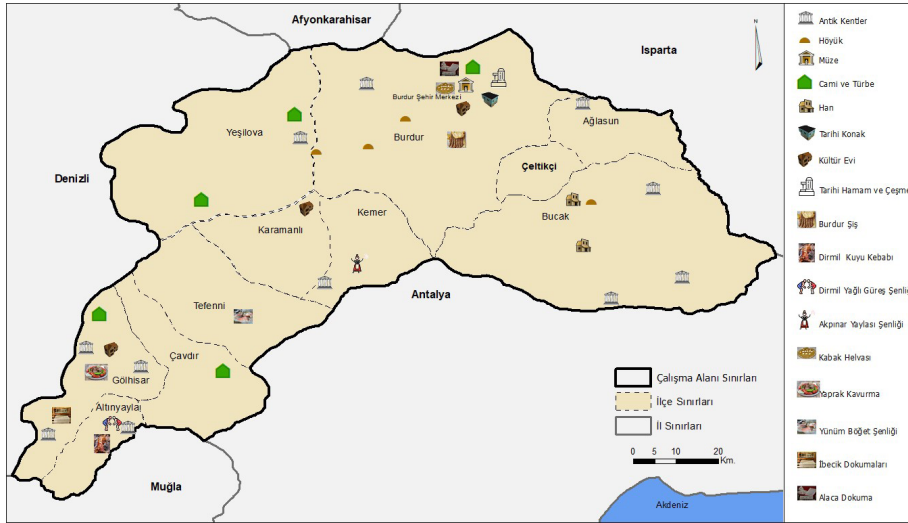
Tozkoparan, U. & Temurçin, K. (2024). Kültür Turizminin Geliştirilmesi Açısından Burdur İlini Çekici Kılan Faktörler: Nitel Bir Araştırma, Turizm Akademik Dergisi, 11 (1), 35-60.

* Bu çalışma, Uğur Tozkoparan'ın Kadir Temurçin danışmanlığında hazırladığı doktora tezinden üretilmiştir. Araştırmanın saha çalışması kapsamında gerçekleştirilen görüşmeler, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul Başkanlığı'ndan 15.02.2022 tarih 117/1 sayılı etik kurul onayı alınarak yürütülmüştür.

** Sorumlu yazar e-posta: ugurtozkoparan@gmail.com

görülmüştür. Bu nedenle araştırmada, Burdur ilinde faaliyet gösteren turizm paydaşlarının görüşlerinden hareketle, kültür turizminin gelişmesi açısından ili çekici kılan faktörlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma, ildeki turizm paydaşlarının bakış açısından hareketle çekici faktörlerin ortaya konulmasıyla, ile yönelik yapılacak tanıtım ve pazarlama faaliyetleri ile turizm planlarında turizm çalışmalarına katkı sağlayacaktır.

& Lam, 1999; Kim & Lee, 2002; Kozak, 2002; Demir, 2010). İtici faktörler araştırmalarda, kişiyi seyahate çıkmaya motive eden kaçma, dinlenme, rahatlama, macera, sağlık ve prestij gibi faktörler olarak ifade edilmektedir (Demir, 2010; Eren, Yılmaz & Atasoy, 2017). Bu araştırmada, Burdur ilinin kültür turizmi ile ilgili çekici faktör oluşturan özellikleri analiz edilmiş olup, itici faktörler ise kapsam dışında tutulmuştur.

Şekil 2. Burdur İli'nin Başlıca Kültürel Çekicilikleri (2024)

Kaynak: Yazarlar Tarafından Hazırlanmıştır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Günümüzde turizmin ülkelerin ekonomilerinde önemli bir paya sahip olması nedeniyle, birçok ülke turizm pazarında etkin olmayı amaçlamaktadır. Bu durum ülkeler, bölgeler veya iller arasında rekabetin oluşmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, turistlerin ilgili yerlere çekilmesini sağlamak amacıyla destinasyon paydaşlarının destinasyon çekiciliklerini etkili bir şekilde pazarlamaları gerekmektedir (Evren & Kozak, 2012; Köşker, Albuz & Oğuzbalaban, 2020; Gül & Gül, 2022). Bu anlamda, turistlerin seyahat etmek istedikleri yerleri tercih etmelerinde etkili olan faktörlerin bilinmesi, turistlerin ilgili alanlara çekilmesini sağlamak amacıyla yapılacak olan planlamaların başarıya ulaşması açısından önem arz etmektedir.

Turistlerin seyahate çıkma kararı ve seyahat edecekleri yerleri belirlemelerinde ekonomik, sosyo-kültürel ve demografik özellikleri gibi pek çok faktör etkili olmakla beraber, gidecekleri yeri turistler açısından çekici kılan özellikler de turistlerin seyahat kararı üzerinde etkili olmaktadır (Kozak, 2002; Demir, 2010; Çetinsöz & Artuğer, 2014; Özgüç, 2018). Konu ile ilgili yapılan araştırmalarda, turistlerin seyahat edecekleri yerleri belirleme süreçlerinde rol oynayan faktörler, araştırmacılar tarafından itici ve çekici faktörler olarak ele alınmaktadır (Baloğlu & Uysal, 1996; Hançin

Çekici faktörler, destinasyonların sahip oldukları birtakım özellikleri ifade etmekte olup (Baloğlu & Uysal, 1996), çekici faktörlerin araştırmalarda farklı şekillerde ele alındıkları görülmektedir. Buhalis (2000)'e göre çekicilikler, ulaşılabilirlik, imkân ve kolaylıklar, destinasyona yönelik turlar/paket turlar, aktiviteler/etkinlikler ve destekleyici/yardımcı hizmetler gibi faktörler turizm destinasyonlarını çekici kılmaktadır. Bahar ve Kozak (2005)'in yapmış oldukları araştırmada, turizm destinasyonlarının çekici faktörlerini temel kaynak ve çekicilikler, geliştirilmiş kaynaklar, destek faktörleri ve niteliksel belirleyiciler şeklinde ele almışlardır (Eren, Yılmaz & Atasoy, 2017). Correia, Valle & Moço (2007) yapmış oldukları araştırmada çekici faktörleri olanaklar, esas çekicilikler, peyzaj özellikleri şeklinde sınıflandırmışlardır. Weaver & Lawton'a göre (2014), bir yerde turizmin gelişmesine neden olan faktörler, çekici faktörlerdir. Weaver & Lawton'a göre bu çekici faktörler, başlıca şunlardır: İlgili yerin turizm pazarlarına coğrafi olarak yakın olması, turizm pazarlarına erişilebilirlik, turistlerin ilgisini çekecek yerlerin olması, kültürel bağlantılar, turizm hizmetlerinin varlığı ve kullanılabilirliği, satın alınabilirlik, barış, istikrar ve güvenlik, olumlu pazar imajı ile turizm yanlısı politikalarıdır.

Turizmin gelişmesini teşvik eden çekici faktörler, destinasyonların farklı coğrafi şartlara sahip olması nedeniyle farklılık göstermekle beraber, yapılan ara-

türmalarda turizmi teşvik eden birçok çekici faktörün olduğu ortaya konulmuştur. Harriott (2009, aktaran Mohammed, 2014), yaptığı araştırmada turizmde gelişmeye katkı sağlayan kırk iki turizm faktörü olduğunu ifade etmektedir. Turizmin gelişmesinde en etkili faktörler doğal kaynaklar, kültürel varlıklar, ülke içi güvenlik, yüksek kaliteli konaklama tesisleri ve kaliteli bir yurt içi ulaşım ağıdır. Ayrıca yollar, limanlar ve uluslararası hava taşımacılığı ağı gibi kaliteli bir altyapı, etkili pazarlama ve turizmde markalaşma, hükümet politikalarının şeffaflığı ve toplumun yabancı ziyaretçilere karşı olumlu tutumu da turizmin gelişmesini etkileyen faktörler açısından son derece önemlidir.

YÖNTEM

Bu araştırmada, farklı paydaş gruplarının görüşleri ve algılarından hareketle, Burdur ilinde kültür turizminin gelişimi açısından çekici faktörleri belirleyerek, kültür turizminin gelişimine katkı sağlamak amaçlanmıştır. Çalışmada, nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasına başvurulmuş olup, betimleyici, yorumlayıcı ve değerlendirici bir yaklaşım benimsenmiştir. Araştırmada nitel araştırma tasarımının benimsenmesinde, nitel araştırmanın belirli bir olguya ilişkin farklı düşünceleri, davranışları, bakış açılarını ve deneyimleri ortaya çıkarmada (Strauss & Corbin, 1990), elde edilen verilerin derinlemesine analiz edilmesinde ve konu ile ilgili bütünü görebilmeyi sağlama noktasında etkili olması belirleyici olmuştur (Kozak, 2017; Başoda & Aylan, 2023). Bu yaklaşımdan hareketle, görüşmelerden elde edilen veriler betimsel ve içerik analizine tabi tutulmuştur.

Örneklem

Araştırmada ilk olarak çalışmanın konusu ve araştırma sahası ile ilgili literatür incelenmiştir. Daha sonra ilgili literatürden yola çıkılarak, araştırma kapsamında yapılacak görüşmelerin soruları oluşturulmuştur. Araştırmada veri elde etmek için hazırlanan görüşme formu, turizm paydaşlarından derinlemesine bilgi almaya olanak sağlayacak toplam 23 sorudan oluşmaktadır. Araştırmanın saha çalışması kapsamında gerçekleştirilen görüşmeler, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul Başkanlığı'ndan 15.02.2022 tarih 117/1 sayılı etik kurul onayı alınarak yürütülmüştür.

Çalışma grubu ile gerçekleştirilen görüşmeler, 20 dakika ile 2 saat arasında sürmüştür. Görüşmelerin yapılacağı turizm paydaşları, amaçlı örneklem yöntemi ile belirlenmiş, toplam 65 turizm paydaşı ile görüşme yapılması planlanmıştır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örneklem yönteminin tercih edilmesinde, amaçlı örneklemin araştırmanın amacına ulaşma noktasında etkili ve deneyimli olan kişilerin seçilmesine olanak sağlaması etkili olmuştur (Patton, 2002; Yıldırım & Şimşek, 2018; Başoda & Aylan, 2023). Atmış beş turizm paydaşı ile görüşme yapılmasının planlanma nedeni, Burdur il genelinde turizm alanında çalışan farklı iş kollarındaki paydaşlardan görüş alınarak, örneklem içerisinde maksimum çeşitlilik sağlanmasıdır. Görüşmeler, araştırma kapsamında hedeflenen 65 turizm paydaşından 60'ı ile 22.03.2022-25.10.2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Gerçekleştirilen Turizm Paydaşlarına Ait Bilgiler

Katılımcı Kodu	Cins	Yaş	Meslek	Çalışma Alanı	Eğitim Durumu	Burdur'da Turizm Deneyim Süresi	Görüşme Tarihi	Görüşme Süresi
A1.	E	41	Akademisyen	Turizm	Doktora	5 Yıl	22.03.2022	75 Dk.
A2.	E	34	Akademisyen	Arkeoloji	Doktora	6 Yıl	23.03.2022	90 Dk.
A3.	E	49	Akademisyen	Türk Halk Oyunları	Doktora	5 Yıl	30.03.2022	112 Dk.
A4.	E	48	Akademisyen	Arkeoloji	Doktora	14 Yıl	06.04.2022	59 Dk.
A5.	K	42	Akademisyen	Halk Bilimci	Doktora	20 Yıl	19.04.2022	52 Dk.
A6.	E	48	Akademisyen	Türk Halk Müziği	Doktora	12 Yıl	20.04.2022	53 Dk.
A7.	K	29	Akademisyen	Gastronomi	Doktora	4 Yıl	25.04.2022	62 Dk.
A8.	E	29	Akademisyen	Gastronomi	Doktora	4 Yıl	25.04.2022	62 Dk.
A9.	K	42	Akademisyen	Türk Halk Oyunları	Y. Lisans	20 Yıl	27.04.2022	80 Dk.
A10.	E	50	Akademisyen	Arkeoloji	Doktora	13 Yıl	30.04.2022	44 Dk.
A11.	E	40	Akademisyen	Turizm	Lisans	10 Yıl	22.06.2022	35 Dk.
A12.	E	34	Akademisyen	Turizm	Doktora	10 Yıl	25.10.2022	75 Dk.
K1.	E	42	Memur - İdareci	Müdür Yardımcısı	Lisans	6 Yıl	22.03.2022	75 Dk.
K2.	E	32	Memur	Ekoturizm Uzmanı	Lisans	4 Yıl	25.03.2022	54 Dk.
K3.	K	47	Memur	Şube Müdürü	Y. Lisans	9 Yıl	28.03.2022	47 Dk.
K4.	E	39	Baka Uzmanı	Koordinatör	Lisans	10 Yıl	08.04.2022	58 Dk.
K5.	E	50	Devlet Memuru	İdari Amir-Müdür	Y. Lisans	3 Yıl	11.04.2022	124 Dk.
K6.	E	49	Devlet Memuru	Müzecilik	Lisans	20 Yıl	12.04.2022	61 Dk.
K7.	K	40	Devlet Memuru	Halk Bilimci	Lisans	10 Yıl	25.04.2022	56 Dk.
K8.	K	36	El Sanatları Uzmanı	Usta Öğretici - Atölye Sorumlusu	Lisans	13 Yıl	16.05.2022	53 Dk.
K9.	E	44	Devlet Memuru	Şube Müdürü (Milli Parklar)	Y. Lisans	17 Yıl	18.05.2022	51 Dk.
K10.	E	44	Devlet Memuru	Kültür ve Sosyal İşler Müdürü	Lisans	16 Yıl	27.05.2022	35 Dk.
K11.	E	55	Emekli Devlet Memuru	Belediye Başkanı	Lisans	4 Yıl	22.06.2022	40 Dk.
K12.	E	42	Devlet Memuru	İdari Amir - Müdür	Lisans	4 Yıl	24.06.2022	60 Dk.

Tablo 1 (devamı). Yarı Yapılandırılmış Görüşme Gerçekleştirilen Turizm Paydaşlarına Ait Bilgiler

Katılımcı Kodu	Cins	Yaş	Meslek	Çalışma Alanı	Eğitim Durumu	Burdur'da	Görüşme Tarihi	Görüşme Süresi
						Turizm Deneyim Süresi		
K13.	E	3	Çifçi	Belediye Başkanı	İlkokul	3 Yıl	30.06.2022	39 Dk.
K14.	E	65	Restaurant İşletmecisi	İşletme Müdürü	Lise	2 Yıl	15.04.2022	40 Dk.
K15.	E	53	Mali Müşavir	Genel Sekreter	Lisans	11 Yıl	13.12.2022	62 Dk.
Ö1.	K	57	Seyahat Acentacısı	İşletme Sahibi	Lisans	20 Yıl	08.04.2022	80 Dk.
Ö2.	E	59	Profesyonel Turist Rehberi	Turist Rehberi	Lisans	33 Yıl	10.04.2022	56 Dk.
Ö3.	E	56	Otel İşletmecisi	İşletme Sahibi	Lise	34 Yıl	11.04.2022	80 Dk.
Ö4.	E	47	Ören Yeri Büfe İşletmecisi	İşletme Yetkilisi	Lise	1 Yıl	15.04.2022	40 Dk.
Ö5.	E	42	Otel İşletmecisi	İş Yeri Sahibi	Lisans	15 Yıl	29.04.2022	63 Dk.
Ö6.	E	28	Otelci	Resepsiyonist	Lise	2 Yıl	30.04.2022	19 Dk.
Ö7.	E	31	Otel İşletmecisi	İş Yeri Sahibi	Lisans	2 Yıl	30.04.2022	38 Dk.
Ö8.	E	54	Turistik Kahve İşletmecisi	İş Yeri Sahibi	Lise	30 Yıl	30.04.2022	48 Dk.
Ö9.	E	46	Seyahat Acentacısı	Seyahat Acentası Sahibi	Y. Lisans	11 Yıl	19.05.2022	81 Dk.
Ö10.	E	49	Profesyonel Turist Rehberi	Seyahat Acentası Sahibi	Lisans	5 Yıl	27.05.2022	35 Dk.
Ö11.	E	46	Otel İşletmecisi	İşletme Sahibi	Lise	4 Yıl	04.06.2022	40 Dk.
Ö12.	E	32	Lokanta İşletmecisi	İşletme Sahibi	Lise	2 Yıl	15.06.2022	35 Dk.
Ö13.	E	57	Otel İşletmecisi	Otel Müdürü	Lisans	3 Yıl	22.06.2022	56 Dk.
Ö14.	E	32	Lokanta İşletmecisi	İşletme Sahibi	Lisans	15 Yıl	25.06.2022	55 Dk.
Ö15.	E	45	Turizm Tesisi İşletmecisi	İşletme Müdürü	Lisans	2 Yıl	30.06.2022	30 Dk.
Ö16.	E	51	Lokanta İşletmecisi	İşletme Sahibi	Lise	28 Yıl	23.08.2022	40 Dk.
Ö17.	E	32	Otelci	Otel Satış Müdürü	Lisans	11 Yıl	07.09.2022	60 Dk.
Ö18.	K	31	Otelci	Ön Büro Müdürü	Lisans	3 Yıl	07.09.2022	60 Dk.

Tablo 1 (devamı). Yarı Yapılandırılmış Görüşme Gerçekleştirilen Turizm Paydaşlarına Ait Bilgiler

Katılımcı Kodu	Cins	Yaş	Meslek	Çalışma Alanı	Eğitim Durumu	Burdur'da		
						Turizm Deneyim Süresi	Görüşme Tarihi	Görüşme Süresi
Ö19.	E	49	Çömlekçi Ustası	İşletme Sahibi	İlkokul	21 Yıl	20.03.2023	55 Dk.
Ö20.	E	32	Seyehat Acentacısı	Seyahat Acentası Sahibi	Lise	10 Yıl	26.04.2022	56 Dk.
Ö21.	E	53	Ceviz Ezmesi İşletmecisi	İşletme Sahibi	Lisans	23 Yıl	29.11.2022	45 Dk.
H1.	E	56	Otel İşletmecisi	Dernek Başkanı	Lise	34 Yıl	22.04.2022	80 Dk.
H2.	E	62	Gazeteci - Yazar	Dergi Sahibi	Lise	20 Yıl	18.04.2022	38 Dk.
H3.	E	58	Emekli Devlet Memuru	Yerel Müzik Aletleri İmalatçısı	Lisans	40 Yıl	17.05.2022	57 Dk.
H4.	E	67	Emekli Devlet Memuru	Yerel Araştırmacı - Yazar	Önlisans	15 Yıl	27.05.2022	45 Dk.
H5.	E	76	Araştırmacı - Yazar	Halk Bilimi	Lisans	25 Yıl	23.06.2022 28.09.2022	100 Dk.
H6.	E	67	Emekli Devlet Memuru	Dernek Başkanı	Lisans	16 Yıl	25.06.2022	80 Dk.
H7.	E	64	Emekli Devlet Memuru	Der. Yön. Kur. Üyesi	Lisans	13 Yıl	25.06.2022	80 Dk.
H8.	E	57	Emekli Devlet Memuru	Der. Yön. Kur. Üyesi	Lisans	9 Yıl	25.06.2022	80 Dk.
H9.	E	63	Çiğçi	Yerel Sanatçı	İlkokul	5 Yıl	26.06.2022	20 Dk.
H10.	E	54	Emekli Devlet Memuru	Yerel Uzman	Lisans	20 Yıl	06.07.2022	100 Dk.
H11.	E	54	Emekli Devlet Memuru	Yerel Araştırmacı - Yazar	Lisans	10 Yıl	14.09.2022	45 Dk.
H12.	E	67	Emekli Muhasebeci	Dernek Başkanı	Lisans	8 Yıl	14.10.2022	80 Dk.

Not: A=Üniversite ; K=Kamu; Ö=Özel Sektör; H=Yerel Halk

Veri Analizi

Bu aşamada, araştırmanın amacına ulaşmak açısından faydalı bilgiler elde etmek için uygun veri analizi tekniklerinin uygulanması gerekmektedir. İlk olarak, görüşmeler yoluyla toplanan veriler Word dosyasına aktarılmış ve daha sonra manuel analize tabi tutularak kültür turizminin geliştirilmesi için çekici faktörleri ifade eden ana temalar ve alt temalar belirlenmiştir. Bu anlamda, görüşülen kişilerin sayısının çok olması nedeniyle araştırmanın verileri, önce manuel olarak

analiz edilmiş, daha sonra ise bilgisayar destekli bir nitel veri analiz programı olan MAXQDA programı kullanılarak içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizinde, temalar kodlanarak ve tanımlamalar sistematik sınıflandırılarak veriler öznel yorumlanmaktadır (Hsieh & Shannon, 2005; Başoda & Aylan, 2023). Verilerin analizi sürecinde tüm kodlama ve temalar, açık (görünür) içerik analizi yöntemiyle belirlenmiştir. Açık içerik analizi, araştırmacının katılımcıların kullandığı sözcükler ile ifadeleri kullanarak kodları ve temaları oluşturduğu bir analiz türüdür (Graneheim & Lundman, 2004; Başoda & Aylan, 2023).

Araştırma kapsamında elde edilen veriler kodlandıktan sonra, MAXQDA'nın sunduğu Hiyerarşik Kod alt-kod modeli kullanılarak araştırmanın bulguları ele alınmıştır. Hiyerarşik Kod alt-kod modelinde gösterilen ana temaların yanında parantez içinde görülen rakamlar, modelde görülen ana temayla ilgili kodlu bölümleri (katılımcıların o konu ile ilgili toplam ifade sayısı) ve ilgili ifadeye kaç turizm paydaşı tarafından vurgu yapıldığını ifade etmektedir. Hiyerarşik kod- alt kod modelinde kodlu bölümler (18KB) şeklinde, belge sayısı ise (B11) şeklinde gösterilmektedir.

Nitel araştırmalarda yapılan kodlamaların kişiden kişiye değişme riskinin ve araştırmacı yanlılığının göz önünde bulundurulduğu bu araştırmada, yapılan kodlamalar ile ilgili olarak 3 akademisyenden teyit alınarak araştırmanın geçerliliği sağlanmıştır. Araştırmada, kodlu bölüm sayısı frekansları ile belge sayısı frekanslarının verilmesiyle araştırmacının kod ve temalarda kendi görüşlerini yansıtmama durumunun olmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmanın yürütülme sürecine dair detaylı bilgi verilerek (Kozak, 2017), araştırmanın güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, turizm paydaşlarının Burdur ilinde kültür turizminin gelişmesini teşvik eden çekici faktörlere dair görüşlerinin belirlenmesi ve derinlemesine incelenmesi amaçlanmıştır. Elde edilen veriler, betimsel analize tabi tutulmuş, çekici faktörler ile ilgili ana temalar ve alt temalar oluşturularak her bir tema örneklerle açıklanmıştır. Araştırmanın bulguları ele alınırken turizm paydaşlarının duygu, düşünce, deneyimleri ve yaklaşımlarını ortaya koymak için doğrudan alıntılardan faydalanılmıştır.

Demografik Bulgular

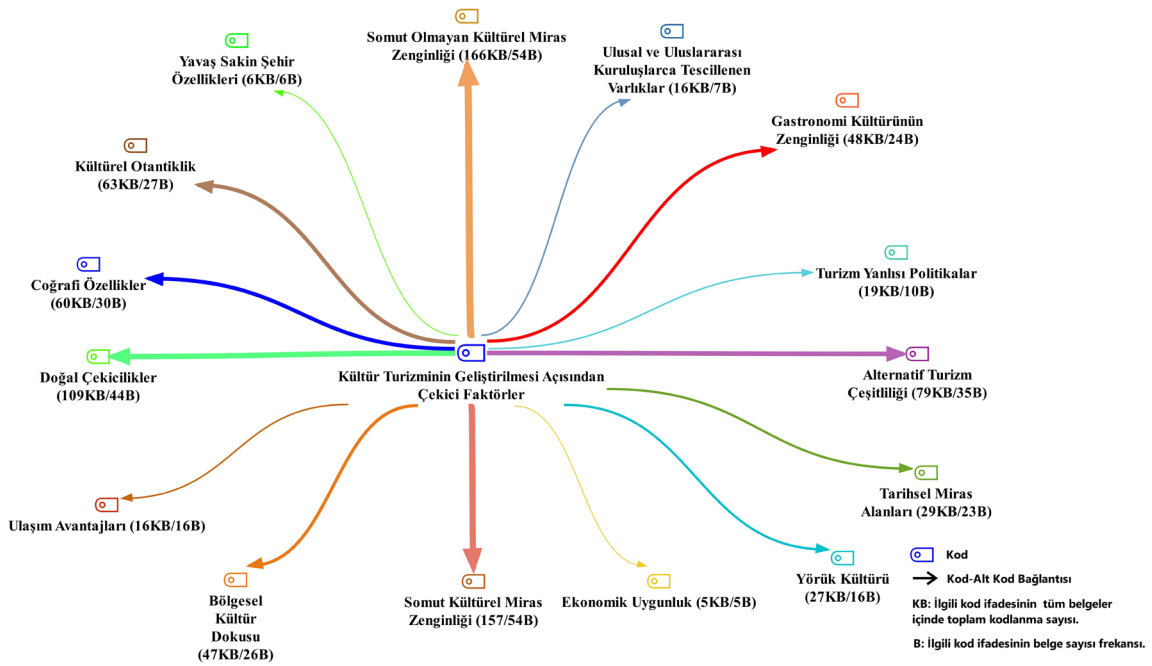
Araştırma kapsamında görüşme gerçekleştirilen turizm paydaşlarının yaş, cinsiyet, eğitim durumu, meslekleri, görev alanları ve turizmde deneyim süreleri gibi demografik özelliklerine ait bulgular incelenmiştir. Görüşme gerçekleştirilen katılımcıların yaş dağılımının 29 ile 76 yaşları arasında değiştiği görülmektedir. Katılımcıların yaş ortalaması ise yaklaşık olarak 50'dir. Toplam 60 katılımcının 52'si erkek, 8'i ise kadınlardan oluşmaktadır. Katılımcıların 3'ü ilköğretim, 11'i lise, 1'i önlisans, 30'u lisans, 5'i yüksek lisans ve 10'uda doktora mezundur. Turizm paydaşlarının eğitim durumları incelendiğinde görüşme gerçekleştirilenlerin büyük çoğunluğunun lisans bölümlerinden mezun oldukları görülmektedir. Yine üniversite paydaş grubunda yer alan katılımcıların 10'unun doktora eğitimini tamamlamış alanında uzmanlık kazanmış katılımcılardan oluştuğu görülmektedir. Araştırmaya katılan turizm paydaşla-

rından 9'u emekli olup, turizm alanında faaliyet göstermektedirler. Araştırma kapsamında görüşme gerçekleştirilen katılımcıların meslek grupları incelendiğinde ise katılımcıların 12'si akademisyen, 6'sı emekli olmak üzere 16'sı devlet memuru, 3'ü seyahat acentacısı, 2'si profesyonel turist rehberi, 9'u otel işletmecisi, 4'ü restoran işletmecisi, 1'i el sanatları uzmanı, 2'si araştırmacı yazar, 2'si turizm tesisi işletmecisi, 1'i çömlek ustası, 1'i BAKA Uzmanı (Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı) ve 4'ünün ise çiftçi olduğu tespit edilmiştir (Bkz. Tablo 1).

Katılımcıların görev alanlarının incelenmesi araştırmanın bulgularının değerlendirilmesi ve anlamlandırılması bakımından önem arz etmektedir. Şöyle ki, hem emekli devlet memurları hem de diğer emekli olan turizm paydaşlarının turizm sektöründe çalıştıkları iş alanları ve kamu kurumlarında çalışanların görev alanlarının bilinmesi, turizm alanı ile ilişkilerini ortaya koyacak ve görüşlerinin araştırmanın amaçlarına ulaşılması açısından önemli olduğunun anlaşılmasını sağlayacaktır. Bu bakımdan araştırmaya katılanların görüşmelerin gerçekleştirildiği tarihte turizm alanı ile alakalı görevleri ve yaptıkları işler Tablo 1'de verilmiştir.

Çekici Faktörlere Yönelik Bulgular

Burdur ilinde faaliyet gösteren turizm paydaşları ile yapılan derinlemesine görüşmelerin analizlerinden elde edilen bulgulara göre, Burdur ilini kültür turizmi açısından çekici kılan faktörler ile ilgili ana temalar ile alt temalar belirlenmiştir. Bu ana temalar: Burdur'un somut ve somut olmayan kültürel miras zenginliği, kültürel otantiklik, bölgesel kültür dokusu, gastronomik zenginlik, alternatif turizm çeşitliliği, doğal çekicilikler, coğrafi şartlar, yörük kültürü, turizm yanlısı politikalar, yavaş – sakin şehir özellikleri, ekonomik uygunluk, ulaşım avantajları, tarihsel miras alanları ile ilin ulusal ve uluslararası alanda tescillenmiş miras değerlerine sahip olması olarak belirlenmiştir. Şekil 3'de turizm paydaşlarının çekici faktörler ile ilgili düşüncelerini ifade eden 15 ana tema ve bu çekici faktörlere katılımcıların kaç defa değindiklerini ifade eden kodlu bölüm sayısı ile çekici faktörlere kaç katılımcının vurgu yaptığını ifade eden belge sayısı gösterilmektedir (Şekil 3). Şekil 3 üzerinde yer alan ve kod bağlantılarını gösteren oklu çizgilerin kalınlıkları, ilgili çekici faktörün ne kadar vurgulandığını ifade etmektedir. Kodlu Bölüm (KB), tüm görüşme belgelerinde ilgili çekici faktöre (ana tema) kaç defa vurgu yapıldığını ve (B) kodu ise belge frekansını vermekte olup, ilgili çekici faktöre (ana tema) kaç katılımcı tarafından dikkat çekildiğini ifade etmektedir.

Şekil 3. Turizm Paydaşlarına Göre Burdur İlini Kültür Turizmi Açısından Çekici Kılan Faktörler

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizi sonrasında oluşturulan ve Şekil 3'de gösterilen kod modeli incelendiğinde turizm paydaşlarının Burdur ilini kültür turizmi bakımından çekici kılan faktörler olarak özellikle ilin somut kültürel miras değerleri ile somut olmayan kültürel miras değerlerine vurgu yaptıkları görülmektedir. Turizm paydaşları daha sonra ise kültürel değerlerle birlikte birleştirilebilen doğal miras değerlerini ifade eden ilin doğal çekiciliklerine, kültürel otantikliğine, gastronomik zenginliğine, sahip olduğu doğal çekiciliklere, alternatif turizm türleri bakımından elverişli olmasına vurgu yaptıkları görülmektedir.

Turizm paydaşları bunların dışında, ilin coğrafi özelliklerinin, yörük kültürünün, ulaşılabilirlik özelliklerinin, ekonomik olarak uygunluğunun, yavaş-sakin şehir özellikleri taşımasının, turizm yanlı politikaların varlığının kültür turizmi açısından çekici faktör oluşturduklarına değinmişlerdir. Elde edilen verilerin analizi sonrasında tespit edilen çekici faktörler 15 ana tema ile 44 alt tema altında toplanmıştır (Şekil 3 – Tablo 2). Araştırmanın bu bölümünde Burdur ilini kültür turizmi açısından çekici kılan bu faktörleri ifade eden ana temalar ile bu faktörlerle ilişkili alt temalar ele alınmaktadır.

Tablo 2. Burdur İlinde Kültür Turizminin Gelişmesi Açısından İli Çekici Kılan Faktörlerin Kod Frekansları ile Belge Frekansları

Temalar		Frekans		
Ana Temalar	Alt Temalar	Kodlu Bölüm Frekansı	Toplam Kodlu Bölüm Frekansı (%)	Belge Frekansı
Somut Olmayan Kültürel Miras Zenginliği	Yaşayan İnsan Hazinesi	11	166 (%19,67)	54
	Geleneksel Dokumacılık	33		
	Yerel Festivaller	23		
	Folklorik Zenginlik	48		
	Yerel Müzik Kültürü	51		
Somut Kültürel Miras Zenginliği	Arkeolojik Miras Zenginliği	113	157 (%18,60)	54
	Din ve İnanç Miras Varlıkları	11		
	Geleneksel Türk Mimari Yapıları	15		
	Eşsiz/Özgün Müzeler	18		
Doğal Çekicilikler	Yer şekilleri açısından zengin olması	76	109 (%12,91)	44
	Şifalı sular	2		
	Yaylalar	13		
	Floral Zenginlik	15		
	Kuş Türleri Çeşitliliği	3		
Alternatif Turizm Çeşitliliği	Kültür turizmi potansiyelinin yüksekliği	41	79 (%9,36)	35
	Yamaç paraşütüne uygun alanların olması	7		
	Kış Turizmi potansiyeli	10		
	Lavanta Turizmi potansiyeli	19		
	Doğa Kamplarına Uygun Alanlara Sahip Olması	2		
Kültürel Otantiklik	Kültürün Erozyona Uğramamış Olması	9	63 (%7,46)	27
	Otantik Miras Alanları	8		
	Kırsal Mirasın Canlı Olduğu Köyler	29		
	Zengin Tarımsal Desenler - Tarım Ürünleri Zenginliği	17		
Coğrafi Özellikler	İklim özelliklerinin elverişli olması	8	60 (%7,11)	30
	Coğrafi konumunun avantajlı olması	52		
Gastronomi Kültürünün Zenginliği	Geleneksel yemek kültürü	21	48 (%5,69)	24
	Burdur'a özgü gastronomik değerler	27		
Bölgesel Kültür Dokusu	Ayrıt Edici Kültürel Özellikler	9	47 (%5,57)	26
	Teke Yöresi Kültürü Sahası İçinde Yer Alması	12		
	Teke Yöresi Kültürünün hala canlı olması	15		
	Teke Yöresi halk oyunları zenginliği	11		
Tarihsel Miras Alanları	Eski dönem yerleşme alanları	14	29 (%3,44)	23
	Burdur'un tarihi kent dokusu	5		
	Tarihi Şehir Olması	10		

Tablo 2 (devamı). Burdur İlinde Kültür Turizminin Gelişmesi Açısından İli Çekici Kılan Faktörlerin Kod Frekansları ile Belge Frekansları

Temalar		Frekans		
Ana Temalar	Alt Temalar	Kodlu Bölüm Frekansı	Toplam Kodlu Bölüm Frekansı (%)	Belge Frekansı
Yörük Kültürü	Yörük kültürünün hala canlı olması	13	27 (%3,20)	16
	Temsili Yörük Göçlerinin Yapılması	3		
	Yayla kültürünün yaşatılıyor olması	9		
	Geleneksel hayvancılık ürünlerinin varlığı	2		
Turizm Yanlısı Politikalar	Yerel halkın turizme olumlu yaklaşımı	7	19 (%2,25)	10
	Toplumun yabancı ziyaretçilere karşı olumlu tutumu	8		
	Turizm çalışmalarına ilginin artması	2		
	Kamu kurumlarının yapıcı yaklaşımları	2		
Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlarca Tescillenen Varlıklar	UNESCO Geçici Dünya Mirası Listesi Varlıkları	13	16 (%1,84)	7
	Coğrafi işaret almış kültürel unsurlar	3		
Ulaşım Avantajları	Ulaşım koşullarının iyi olması	16	16 (%1,84)	16
Yavaş – Sakin Şehir Özellikleri	Burdur'un sakin şehir özellikleri göstermesi	6	6 (%0,59)	6
Ekonomik Uygunluk	Burdur'da fiyatların uygun olması	5	5 (%0,47)	5
Toplam		847	847 (%100)	

Somut kültürel miras zenginliği

Araştırmaya katılan turizm paydaşları, kültür turizminin geliştirilmesi açısından ilin somut kültürel miras zenginliklerinin de kültür turizmi açısından önemli bir çekici faktör oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Somut kültürel miras zenginliğine 54 turizm paydaşı tarafından, 157 defa dikkat çekilmiştir (Bkz. Şekil 3 -Tablo 2).

Araştırmaya katılan turizm paydaşlarının görüşleri analiz edildiğinde Burdur ilinde somut kültürel miras çekicilikleri açısından **arkeolojik miras zenginliğinin** kültür turizmi açısından önemli bir çekicilik oluşturduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Turizm paydaşları, 113 defa (Bkz. Tablo 2) arkeolojik miras varlıklarının çekici faktör oluşturduğuna vurgu yapmış olup, ilin sahip olduğu Hacılar, Kuruçay, İstasyon ve Höyükcek Höyük gibi ilk yerleşim alanları ile görkemli antik kentlerden Sagalassos, Kibyra, Sia Antik kentleri ve Milias Arkeolojik sit alanlarının kültür turizmi açısından

ciddi bir çekicilik oluşturduğuna dikkat çekmişlerdir. Turizm paydaşlarının arkeolojik miras varlıkları ile ilgili çekici faktörlere ilişkin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

“Burada biz artık turizmin farklı bir kanadını gördük. O da arkeolojik ören yerleri. Ben Salda Gölü'nün dikkatleri çekmesinden sonra bir dönemler Sagalassos'a 20.000-30.000 gelen ziyaretçi sayısının, ondan sonra 56.000-60.000'lere vardığını gördüm. Kremna gibi bildiğimiz kazı yapılmayan yerler, 2000'in üzerinde ziyaretçi ağırlamaya başladı. Kibiyra 7000-8000'lere vardı. Bunlar aslında 2000-3000'lerdeydi.....Çünkü turistlerin çekicilik faktörü değişti.” (A2).

“Burdur Anadolu ölçeğinde küçük bir il olarak geçse de, hem tarihi hem kültürel varlıklarıyla zengin bir bölge. Neden? İşte Anadolu'da 10.000 yıllık bir süreci Burdur'da izleyebilirsiniz. İlk köylerden, bu Roma

İmparatorluk Dönemi Metropol kentlerine kadar Burdur'da hepsinin örneği mevcut. Örneğin bu anlamda Burdur Hacılar Höyüğü çok önemli. Hacılar Höyüğü, ilk tarımcı topluluklardan, Neolitik dediğimiz dönemden başlar. Biliyorsunuz orada iki höyük var. O höyükler, Tunç Çağı kale yerleşimine kadar devam eder. Sonra Demir Çağda zaten bu bölge Luvi soylu Pisidialıların yaşadığı bir bölge. Friglerle içli dışlı, bir dönem Lidya ile içli dışlı. Yani Burdur, insanlığın 10000 yıllık serüvenini izleyebileceğimiz dokümanlara sahip. Burdur'un yerleşkesi zengin.” (A10).

“Höyücek Höyüğü Batı Anadolu'nun, Akdeniz'in Göbeklitepe'si gibi. Höyücek Höyük'te iki tane kutsal alan var. Çevredekiler burada toplanıyorlar. Höyücek Höyük'te iki adet kutsal alan var ve burası bölgenin toplanma merkezi. Tapınaklardan kutsal kaseler, küvetler ve boynuzlar çıkmış.” (K12).

Turizm paydaşları, somut kültürel miras zenginlikleri açısından Burdur ilinde bulunan **özgün müzeler ve kültür evlerinin** de kültür turizmi için çekici faktör oluşturduklarını 18 defa ifade etmişlerdir (Bkz. Tablo 2). Katılımcılar, Burdur ilinde yer alan müzelerin zengin koleksiyonlara sahip olduklarına, Burdur Müzesi ile Doğa Tarihi Müzesi'nin başlıca çekici faktör olduklarına değinmişler, kişilere ait özel koleksiyonlar ile kültür evlerinin de oldukça önemli bir değer oluşturduklarını belirtmişlerdir.

“Burdur müzesinin Avrupa'da mansiyon ödülü almış olması, çok değerli eserlere sahip, merkezde ve ulaşılabilir olması kültür turizmi için önemli bir avantaj.” (Ö3).

Katılımcılar, ilin somut olmayan kültürel miras değerleri içinde kültür turizmi açısından çekici bir faktör olarak **geleneksel Türk mimari yapılarının** önemli bir potansiyel oluşturduğuna 15 defa vurgu yapmışlardır (Bkz. Tablo 2). Turizm paydaşları, ilde yer alan tarihi konaklar ile evler ve kervansarayların kültür turizmi değeri olarak güçlü bir potansiyel oluşturduklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların geleneksel Türk mimari yapılarının kültür turizmi açısından önemine ilişkin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

“Konaklar ve kırsal mimarisi çekici faktörlerdir. Aslında konaklar pazarlanabilse çok önemli kültürel varlıklar. Turizmde de ciddi değer oluşturabilirler.” (Ö10).

“Şuanda turizmde değerlendirilmeyen, İncir Han var ve çok iyi bir kültür turizmi kaynağı.” (K8).

Turizm paydaşları, ilin sahip olduğu **din ve inanç turizmi varlıklarının da**, önemli bir potansiyel oluşturduğuna 11 defa işaret etmişlerdir (Bkz. Tablo 2).

Katılımcılar, ilde bulunan eski dönem inanç mekanlarının, açık hava tapınaklarının, çeşitli dini ritüellerin devam ettirilmesinin (Yağmur Duası), tarihi camiler ile türbelerin ve Bektaşî inancını sürdüren köylerin varlığının din ve inanç turizmi açısından ili çekici kıldığını ifade etmişlerdir. Turizm paydaşlarının din ve inanç turizmi varlıkları ile ilgili görüşlerine örnekler aşağıda verilmiştir:

“Şöyle bir örnek vereyim ben bu tali yollar üzerinde antik döneme ait birkaç tane küçük ibadet merkezi buldum. Ana yoldan gitsen bulamazsın bunu mesele. Ben Burdur coğrafyasında, bu tarz mekanlarında çok olduğunu düşünüyorum. Örnekte vereyim: İnarsı Mağarası, Kocagözet Mağarası birde Talin Mağarası.....Bunlar önemli ibadet merkezleri.....” (A2).

“Burdur'da çok önemli turistik değerler olup ancak bilinmeyen noktalar var. mesela Dengere Cami çok bilinmez. Ama eski Türk mimari özelliklerinde yapılmış bir camidir. (K4).

Somut olmayan kültürel miras zenginliği

Araştırmada toplanan verilerin analiz sonuçları incelendiğinde, turizm paydaşlarından 54'ü, Burdur ilinin somut olmayan kültürel miras değerleri bakımından zengin olduğunu ve bu durumda kültür turizmi açısından turistleri ile çekecek bir faktör oluşturduğunu ifade etmişlerdir (Bkz. Şekil 3 – Tablo 2). Şekil 3 ve Tablo 2 incelendiğinde, turizm paydaşlarının ili çekici kılan faktörler açısından en çok somut olmayan kültürel miras varlıklarına vurgu yaptıkları görülmektedir.

Turizm paydaşları 51 defa, somut olmayan kültürel miras zenginliği olarak Burdur ilindeki **yerel müzik kültürünün** kültür turizmi için önemli bir çekici faktör olduğunu ifade etmişlerdir (Bkz. Tablo 2). Turizm paydaşları, yerel müzik kültürünün çekici faktör olarak ön plana çıkmasında, ilin yöresel enstrümanların üretim merkezi olması, Burdur'a özgü Kabak Kemane, Sipsi, Cura, Çoban Düdüğü vb. gibi enstrümanların bulunması, bu enstrümanları icra eden yerel sanatçıların oldukça fazla olması ve Burdur iline ait Türkülerin ülke çapına yayılmış olmasının etkili olduğunu belirtmişlerdir. Turizm paydaşlarının ilin müzik kültürünün zenginliğine dair görüşlerini ifade eden düşüncelerine aşağıda yer verilmiştir:

“Türkiye'ye sipsi yapan birkaç tane ustamız var. Burada çalgı kültürü var. Mesela bir kabak kemane Türkiye'de sadece Burdur'da yapılıyor. Ha yapan ustalar var mı İstanbul'da, İzmir'de yapan vardır. Ama ustaları burada, çalıcıları burada. Örneğin sipsi herkes yapıyor....Herkes sipsi yapar ama bu insanların elindeki ölçüler, kulakları, geleneksel usulde ve kulağıyla yapıyor....” (A3).

“...Burdur’un sipsisi, cura ve kabak kemanesi meşhurdur. Şimdi ben mesela kültür turistleri geldiği zaman hep sipsili müzikler açıyorum. Çünkü turistlerin hoşuna gidiyor, merak edip soruyorlar ve ben de tanıtımı yapıyorum.” (Ö12).

“Elbette ki insanların ihtiyacı ya da kültürü gereği duymak ve görmek istediği şeyler çekici. Sadece Mozart mı var dünyada? O zaman turistler, Türkmen yörük kültürü içindeki Burdur’daki kitlesel besteleri, müzikleri duymaya, görmeye incelemeye gelmelidir. Uyguncakl düdüğü kaç kişi biliyor ki anlatsın. Burdur’un yerel enstrümanlara sahip olması ve elbette ki çalan söyleyenlerin olması, yerel sanatçıların bulunması buraya kültür turistlerini çeker...” (H5).

Turizm paydaşları, somut olmayan kültürel miras zenginliği içinde ilin **folklorik zenginliğinin** kültür turizmi açısından çekici faktör oluşturduğuna 48 defa vurgu yapmışlardır (Bkz. Tablo 2). Katılımcılar, ilin folklorik özelliklerinden geleneksel eğlence kültürünün Burdur’a özgü birçok özgün değere sahip olması nedeni ile önemli bir çekici faktör oluşturduğunu ifade etmektedirler. Bu anlamda katılımcılar, ildeki halk oyunlarının zengin ve çeşitli olmasının, ile özgü bir eğlence kültürü olan Maşala Geceleri’nin, kütük atma oyununun, geleneksel seyirlik oyunlarının, geleneksel düğün eğlencelerinin kültür turizminin geliştirilmesi açısından çekici faktör oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Örneğin katılımcıların belirttiği maşala geceleri, Burdur’da akşamları yapılacak kültürel aktivitelerin yetersizliği göz önünde bulundurulduğunda turistlere sunulabilecek çok önemli bir kültürel miras değeridir. Geleneksel eğlence kültürünün zenginliği ve eğlence kültürü ile ilgili turistik çekicilik olarak kullanılacak kültürel değerlere ilişkin turizm paydaşlarının düşüncelerinden alıntılara aşağıda örnekler verilmiştir:

“Şimdi göçebe yaşam dolayısıyla, kolay taşınabilir ve mobilitesi kolay olan enstrümanları doğurur. Böyle bir durumla beraber ritmik yapıyla, ezgisel yapı birleşince yaşam biçimi dolayısıyla da, dansları etkileniyor ve Türkiye’de görülmemiş bir zenginlikte dans potansiyeli var.” (A3).

“Buralarda yine serenler zeybeği var. Serenler zeybeği bizim kültürel mirasımızın içinde var. Kültür unsurumuz olarak, kütük atma canlandırılabilir. Maşala oyunları, Yünümböğüt çok önemli gerçekten ele alınabilir. Aynı bir başlık altında hatta mesela geliştirilebilir. Boğaz hadası var. Teke Zortlatması yine bu festivallere mutlaka katılabilir.” (K7).

“Yerel düğünlerimiz oluyor. Bu anlamda özellikle Aziziye köyü ön plana çıkıyor. Kına gecesi, maşala geceleri gibi eski geleneklerimizi yeni nesillere aktarmak, hem öz kültürümüzü korumak, hem de

yabancı turistlerin izleyebileceği birçok değerimizden kültür turizmi aracılığıyla gelir elde etmek için kültür turizminin geliştirilmesi önemli. Bu değerlerden kaynaklı, Burdur’un otantikliği turistleri cezbedecektir.” (H11).

Araştırmaya katılan turizm paydaşları, ili çekici kılan folklorik zenginliğe ilişkin çekici faktörler açısından geleneksel giyim kuşam kültürünün de son derece önemli bir değer oluşturduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar, geleneksel giyim kuşamın renk ve kullanılan motifler bakımından zengin olduğunu, bu özelliklerin kültür turizmi açısından önemli bir değer olarak ön plana çıktığına dikkat çekmişlerdir. Turizm paydaşlarının konu ile alakalı ifade ettiklerine aşağıda yer verilmiştir:

“Mesela giyim kuşam çok önemli. Artık sandıktaki kostümlerin çıkartılması gerekiyor. Çünkü artık insanların ellerinde tek tük sandık kostümü kalmış.” (A9).

Turizm paydaşları, somut olmayan kültürel miras çekicilikleri içinde ilin geçmişten günümüze kadar ulaşan **zengin dokuma kültürünün** de önemli bir kültür turizmi değeri oluşturduğunu 33 defa, ifade etmektedirler (Bkz. Tablo 2). Katılımcılar, ilin geçmiş dönemlerden günümüze kadar ulaşan el sanatları, dokuma kilimleri ile alaca ve İbecik dokumalarının kültür turistlerini ile çekebilecek bir potansiyel oluşturduğunu belirtmişlerdir. Turizm paydaşları, ilde görülen yörük yaşam tarzının bir sonucu olarak, keçi kılından yapılan geleneksel kıl çadırlarının da önemli bir kültürel değer olduğuna vurgu yapmışlardır. Geleneksel dokuma ürünleri ve el sanatları ile ilgili turizm paydaşlarının görüşlerini ifade eden alıntılardan bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

“Turist geldiği zaman senin o yukarı pazarına çıkar, bi dolaştır. Yorgancıyı, urgancıyı, kolancıyı görsün. Burada kolan örnek meşhurdur. Buradan Türkiye’ye kolan satılıyor. Kıl çadır yapan ustası göster. Bunların Burdur’da yukarı pazarda yapıldığını bilen kişi sayısı çok az. Turist gelip müzeye giriyor ve sonra gidiyor. Yani bu yüzden yatırımcı Burdur’a yatırım yapmıyor.” (A3).

“Bence Burdur önemli bir kültür turizmi potansiyeli barındırıyor ve bu anlamda son derece zengin. Mesela örnek şu an bence İbecik dokumaları ondan sonra düğünleri kültürel öğeler açısından çok zengin. Çünkü düğünlerinde kadınlar halen eteklerini rengarenk giyinip çıkıyorlar. Gurbet havaları, Kozağaç, Dirmil ve Aziziye köylerindeki seyirlik oyunları, maşala geceleri kültürel açıdan çok zengin ama artık kimse bilmiyor. Mesela giyim kuşam çok önemli. Sandıktaki kostümlerin artık çıkartılması

gerekiyor. Çünkü insanların ellerinde artık tek tük sandık kostümü kalmış.” (A9).

Turizm paydaşları, somut olmayan kültürel miras çekicilikleri içerisinde Burdur ilinde düzenlenen **yerel festivallerin** önemli bir çekici faktör olduğuna 23 defa dikkat çekmişlerdir (Bkz. Tablo 2). Katılımcılar, Burdur ilinde Karadeniz Bölgesi'nde gerçekleştirilen yayla şenliklerini aratmayacak düzeyde geniş katılımlı yayla şenliklerinin olmasının, Türkiye'de farklı yerlerde yapılan yayla şenlikleri, deve güreşleri ve yağlı güreşlerin üçünün de Burdur ilinde yapılmasının ve tarihi çok eski dönemlere kadar dayanan, günümüzde sadece Burdur ilinde yapılan Yünümböğe'tin (Çoban Bayramı) ili kültür turizmi anlamında, çekici kıldığını ifade etmişlerdir. Katılımcılar ilde düzenlenen yerel festival ve şenliklere İnsuyu Festivali, Dirmil Yağlı Güreş Festivali, Göce Festivali, Kiraz Festivali, Ceviz Festivali, Barutlu Su Festivali'ni örnek vermişlerdir. Katılımcıların Burdur ilinde gerçekleştirilen festivaller ile ilgili görüşlerini ifade eden doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Her ilin güreş etkinlikleri ya da deve güreşi etkinlikleri var. Ya da yayla şenliği etkinliği var.....Ama üçünün birden bulunduğu nadir yerlerden birisi de Burdur ve bunun üçünün de turizmde hiç kullanılmadığı yer Burdur.” (A3)

“Tabi yörük kültürü hâlâ canlılığını koruyor....Mesela Hasanpaşa köyünde Yünümböğe'te işte koyun geçirme törenleri yapıyorlar. Mesela o yıllardır yapılan geleneksel bir tören. Tabi törenler devam ediyor. Adam bunu izlemek için gelir. Çünkü bunu bir yerde bulamaz.” (A6).

Katılımcılar, Burdur ilini kültürel anlamda çekici kılan faktörlerden biri olarak, ilin sahip olduğu **yaşayan insan hazinelerinin** de önem arz ettiğini belirtmişlerdir. Turizm paydaşları, ilden Sipsi Ustası ve İcracısı Mehmet Bedel'in UNESCO Yaşayan İnsan Hazinesi Listesi'ne girmiş olmasına dikkat çekerek (UNESCO, 2023), Burdur'un Yaşayan İnsan Hazinesi açısından çok zengin bir il olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılar, Burdur'da Mehmet Bedel dışında birçok Yaşayan İnsan Hazinesi olarak değerlendirilebilecek insanların olduğunu 11 defa ifade etmişler ve bu Yaşayan İnsan Hazinesi değerlerinin ilin kültürel çekiciliğini artırdığını belirtmişlerdir (Tablo 2). Turizm paydaşlarının Yaşayan İnsan Hazinesi ile ilgili düşüncelerine örnek alıntılar aşağıda incelenmiştir:

“Tabi Burdur özellikle somut olmayan kültürel miras açısından da zengin.Denizli Çameli köyündeki Hayri Dev'den sonra Burdur'dan Mehmet Bedel'de UNESCO tarafından Yaşayan İnsan Hazinesi olarak seçildi. Bu durum kültür turizmi açısından önemli bir fırsat” (A5).

“Yaşayan insan hazinemizden Mehmet Bedel var. Kendisi, Sipsi alanında uzman ve icracı.” (K7).

Doğal çekicilikler

Araştırmaya katılan turizm paydaşlarının görüşleri analiz edildiğinde, katılımcıların ilin sahip olduğu **doğal çekiciliklerin de** kültür turizmi açısından bir çekici faktör olduğunu düşündükleri görülmüştür. Bu durum, turizm paydaşlarından 44'ünün, kültür turizmi gelişiminde doğal çekiciliklerin kullanılmasının da önemine 109 defa değinmesinden anlaşılmaktadır (Bkz. Şekil 3 - Tablo 2). Turizm paydaşları, doğal çekicilikler ana teması altında, 76 defa Burdur ilinin yer şekilleri çeşitliliğinin (Göller, Kanyonlar, Dağlar, Mağaralar), 15 defa ilde yetişen bitki türlerinin, 13 defa Burdur'un sahip olduğu yayla alanlarının, 3 defa Burdur'un barındırdığı kuş türleri çeşitliliğinin ve 2 defa ise Burdur'da bulunan şifalı suların doğal çekicilik olarak, kültür turizminin gelişmesi açısından çekici faktör oluşturduklarına dikkat çekmişlerdir.

Doğal çekicilikler olarak ön plana çıkan doğal unsurlar, kültürel çekiciliklerin oluşması açısından temel kaynak işlevi görmektedirler. Örneğin Burdur ilinde her yıl geleneksel olarak yapılan Barutlu Su Şenliği, Tefenni ilçesinde doğal bir kaynaktan çıkan ve çeşitli hastalıklara şifa olduğuna inanılan bu kaynak suyunun adıyla yapılmaktadır. Burdur ilinde bulunan Teke Sarayı Kanyonu'nda (Serençay Kanyonu) yer alan volkanik yapının, insanlar tarafından oyulması neticesinde yerleşme alanı oluşturulması, doğal varlıkların kültürel varlıklara temel oluşturabileceğini göstermektedir. Yine Burdur ilinin yüksek rakımlı alanlarında bulunan yerlerde kurulan yayla yerleşmeleri ve bu yerleşmelerde görülen özgün yörük kültürünün gözlemlenmesi ile yayla şenliklerinin de yapılması, doğal çekiciliklerin kültürel çekiciliklere temel oluşturmasına örnek gösterilebilir. Ayrıca, ilin flora zenginliğinin bir sonucu olarak ilde yetişen Lavanta bitkisi ile Gül bitkisinin ildeki kültür turizmi faaliyetlerine katkısı da doğal çekiciliklerin kültür turizmi açısından önemli olduğunu göstermektedir. Turizm paydaşlarının doğal çekicilikler ile ilgili görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

“İki ay önce gazeteye bir aşçı amcamızın haberi çıktı..... Buraya özgü bir kapari bitkisi var. 2000'li yılların başında TÜBİTAK, bu ürün seni ve insanları zehirler, karaciğer hastalıklarına sebep olur gibi bazı uyarılar da bulunuyor. Ama halbuki bu bitki yurtdışında çok fazla talep edilen bir ürün. Bu aşçı amcamız oturmuş mesela 17 çeşit yemek elde etmiş. Buraya özgü endemik bir bitki üzerinden de 27 ülkeye çok aktif bir şekilde bunun ihracatını yapıyor. Burdur'un bundan haberi yok.....” (A1)

“Bir de şey dikkatimi çekti. Son zamanlarda kullanılan olaylardan biri, yürüyüş rotası şeklinde vadiler kullanılıyor. Hatta Kestros Vadisi tam bu rotada oturuyor....Burası günümüzde turizm rotası olarak da kullanılmaya başlanmış. Antik dönemde de orada bir su akıyordu ve bu su halen su akıyor. Mesela ne yapıyorlar? Mesela işte Aziz Paul buradan geçmiş diyor yazıtı var orada. Yazılı Kanyon’da mesela bu turizm açısından değerlendirilmiş ve dediğin gibi muazzam derecede değer var. Bunlar kazandırılabilirler.” (A2).

“Doğal güzelliklerimiz de kültür turizmi açısından önemli bir potansiyel. Şimdi çok özel bir gölümüz var. Salda Gölü, doğal güzellik, çok nadir çok güzel bir unsur. Burdur’u cazibe noktası haline getirebilecek, parlatacak bir şey lazımdı oda Salda Gölü’yüdü. Salda o patlamayı yarattı ilgiyi Burdur’a çekti.” (K3).

“.....Antalya’ya çok yakın bir konumdayız. Yazın orada sahil turizmi yapılırken, bizde dağ turizmi, yayla turizmi, kültür turizmi yapabiliriz. Kış turizmi, dağ turizmi, yayla turizmini geliştirebiliriz. Kemer, Akpınar Yaylası, Bezirgan Yaylası, Eşeler Yaylası gibi çok güzel yaylalarımız var. Bunları değerlendirmemiz lazım.” (H12).

Alternatif turizm çeşitliliği

Araştırma kapsamında görüşleri alınan turizm paydaşlarından 35’i, Burdur ilinin alternatif turizm türleri açısından zengin bir potansiyel barındırdığına ve alternatif turizm türlerinin kültür turizminin gelişmesi açısından çekici bir faktör olduğunu 79 defa vurgu yapmışlardır (Bkz. Şekil 3). Turizm paydaşları, kültür turizminin de alternatif turizm türlerinden biri olduğunu belirterek ilin 41 defa kültür turizmine, 19 defa lavanta turizmine, 4 defa kış turizmine, 2 defa din ve inanç turizmine, 2 defa yayla turizmine, 2 defa dağ turizmine uygun olduğuna dikkat çekmişlerdir. Turizm paydaşları alternatif turizm anlamında Burdur ilinin en çok kültür turizmine, göl turizmi ve lavanta turizmine uygun olduğunu vurgulamışlardır. Katılımcıların Burdur’un alternatif turizm türlerine uygun olmasının kültür turizmi açısından çekici bir faktör oluşturduğu konusu ile ilgili düşüncelerine aşağıda yer verilmiştir:

“...Pazardan aldım bir tane eve geldim bin tane deriz ya, ben burayı nar gibi tanımlıyorum. Yani keşfedeceğiniz o kadar fazla şeyiniz var ki. Demin saydığımız gibi doğal kaynaklar, kültürel kaynaklar, bitkisel kaynaklar veya ekolojik kaynaklar, göller, mutfak kültürü her ne kadar keşfedilmese de burada bir kahve kültürü olduğunu söyleyebiliriz.” (A1).

“Küçük eksiklikleri olsa da diğer turizm türleri ile ilgili potansiyeli de oldukça fazla. Yamaç paraşütü, kayak sporu, göl turizmi, yayla turizmi vb. gibi turizm türleri için çok elverişli. Mesela Burdur Gölü, dalgalı ve çok rüzgarlı olmaması açısından kano uygulamaları, yani su etkinlikleri için uygun. Onun dışında alternatif turizmin içine giriyor. Yarışlı Gölüne, filamingosundan tut da binlerce kuş çeşidi geliyor. Florası zengin.” (A8)

“Somut ve somut olmayan kültürel varlıkların kültür turizmini geliştirmek için yeterli olduğunu düşünüyorum. Yani müzikleri, bir Kırşehir kadar çok iyi bilinmiyor. Ama tüm kültürel değerler birleştiği zaman, baya güçlü bir envanter elde ediyorsunuz. Çünkü dediğim gibi türküleri çok bilinmiyor. Belki yemekleri çok bilinmiyor. Belki o kilimler ne bileyim diğer Sultanhisar’da ki kilimler, Kaş’ta ki kilimler kadar bilinmiyor. Ama hepsi birleştiği zaman farklı farklı işte antik kenti vs. o zaman rekabet edebilir düzeyde potansiyelinin olduğunu düşünüyorum.” (K2).

“Şimdi bizim milletimiz başkasından duyduğu şeyi mutlaka yapmak ister; o buraya gitmiş bizde gidelim gibisinden. Bizim ülkemizde turizm bu şekilde işliyor zaten. Bizim de şuanda Salda gölü ve Lavanta çok bilindiği için çekici faktör konumunda. Lisiniada Öztürk Sarıcanın doğal yaşam alanı ve lavanta bahçeleri turistleri çekiyor.” (Ö9).

Kültürel otantiklik

Turizm paydaşları, Burdur’un kültürel anlamda otantik değerlere sahip olduğunu ve bu durumun kültür turistlerini ile çekme noktasında etkili olacağını ifade etmişlerdir. Bu anlamda 27 turizm paydaşı, kültür turizmi açısından çekici faktör olarak ilin kültürel otantikliğini artıran özellikler taşımasına 63 defa vurgu yapmıştır (Bkz. Şekil 3 – Tablo 2).

Turizm paydaşları, 29 defa ilde **kırsal mirasın canlı olduğu köylerin** bulunmasının, kültür turizmi anlamında ili çekici kıldığını ifade etmişlerdir (Bkz. Tablo 2). Katılımcılar, Niyazlar Köyü, Aziziye Köyü, Hasanpaşa Köyü, Kargılı Köyü, Kozağaç Köyü, İbecik Köyü ve Dirmil’in (Altınyayla) barındırdıkları otantik kırsal miras değerleri ile kültür turizmi açısından ili çekici kıldığını ifade etmişlerdir. Turizm paydaşlarının köylerin kültür turizmi potansiyeli ile ilgili görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

“Burdur’un en uzak noktası Dirmil’e gittik....Dirmil böyle açık hava müzesi şeklinde bir yer. Bildiğim kadarıyla Fethiye’ye de yakın. Mesela Dirmil’de kültür turizmi kapsamında düşünmek lazım. Dirmil’de yayla kültürü, anıt ağaçlar var. Burası, Gölhisar’a yakın ve birçok antik kent var.” (A5).

“Bence Burdur önemli bir kültür turizmi potansiyeli barındırıyor ve bu anlamda son derece zengin. Mesela örnek şu an bence İbecik dokumaları ondan sonra kültürü, düğünleri kültürel öğeler açısından çok zengin. Çünkü düğünlerinde kadınlar halen eteklerini rengarenk giyiniyorlar. Gurbet havaları, Kozağaç, Dirmil ve Aziziye köylerindeki seyirlik oyunları, maşala geceleri kültürel açıdan çok zengin ama artık kimse bilmiyor. Mesela giyim kuşam çok önemli....” (A9).

Turizm paydaşları ilin kültürel otantikliğini yansıtan özelliklerinden biri olarak 17 defa ildeki **zengin tarımsal ürün çeşitliliğine** dikkat çekmişlerdir (Bkz. Tablo 2). Katılımcılar, Ceviz, Lavanta, Gül, Kiraz, Melli İnciri'nin ve Melli'de üretilen Noel Kapı Çelengi'nin ilin ekonomisinde önemli bir yere sahip olduklarını, bazı (ceviz, incir ve kiraz) tarım ürünlerinin festivallerinin dahi yapıldığını ve bu tarımsal ürünlerin de kültür turizmi açısından çekici bir faktör olduklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların konu ile ilgili düşüncelerine aşağıda yer verilmiştir:

“Seneye 3000 bin Alman turist bekliyoruz. Ağlasında 3 - 4 gün kalacaklar. Burada gül, kiraz, ceviz toplayacaklar” (Ö4).

“Gül, lavanta ile bu ürünlerin nasıl hasat edildiği bir merak konusu ve bunlarda önemli çeki faktörler arasındadır. Özellikle büyük şehirlerden gelen yerli turistler, son yıllarda gül ve lavanta hasadını merak edip geliyor.” (Ö13).

Turizm paydaşları, ilde görülen **kültürel özelliklerin erozyona uğramamış olmasının** ve kültürel değerlerin bozulmadan aktarılmış olmasına 9 defa değinmişler ve bu durumun ilin kültürel otantikliğini artırdığını ifade etmişlerdir (Bkz. Tablo 2). Katılımcıların konu ile ilgili düşüncelerine aşağıda yer verilmiştir:

“Artık turistlerde olan yeni bakış açıları kültürel öğelerin otantik ve gerçekçi olması. Burdur şu ana kadar var olan potansiyelini kullanmadığı için o potansiyel, kültürel değerler bozulmadı. Ya da ticari amaçlar doğrultusunda şekillendirilmedi. Eğer bunu bozmadan yansıtabilirse, Burdur'un çekici faktörleri ciddi anlamda farklılaşır. Şu anda rekabeti iyi kılacak en önemli şey farklılaşmış olması, eşsiz olması, deneyimi eşsizleştirecek unsurlara sahip olmasıdır. Bu avantajlar da Burdur ilinde fazlasıyla var.” (A8).

“Şimdi şöyle söyleyeyim, Burdur'un kültür turizmi potansiyeli yüksek. Neden yüksek?...Şimdi Burdur, baktığımız zaman uzun yıllar göç almamış ve vermemiş bir yer. Bu nedenle, kültür erozyona uğramamış..... Yılmaz Arıyörük “Türk ve Türklük”

kitabında Türkmenistan'a gittiğinde 12 tane Türk isminin Burdur ilinde aynı şekilde Burdur'un köylerinde anıldığını söyler....” (H10).

Katılımcılar, Burdur'un farklı yerlerinde turizm kazandırılmış bazı **otantik miras alanlarının**, kültür turistlerini ile çekebileceğine ve bu avantajın kültür turizmi açısından ili çekici kıldığına 8 defa dikkat çekmiştir (Bkz. Tablo 2). Bu anlamda katılımcılar, ilde bulunan Lisinia Yaban Hayatı Koruma Proje sahasını örnek vermiş olup turizm paydaşları Lisinia Yaban Hayatı Koruma Sahası'nın önemi ile ilgili şu ifadeleri kullanmışlardır:

“Bir örnek aktaralım. İşte Lisinia Doğa Merkezi... Adam yakınındaki Lisinia Antik Kenti'nin ismini ve antik kentin lavantasını almış bunu tarımsal ürünler ve doğal ürünler şeklinde kullanıyor. Bu tarz şeyler örnek verilebilir. Hocam mesela İngiltere'de doktora yapan bir arkadaşım diyor ki, İngiltere'de bu saydığımız lokasyonlar oluşturulmaya çalışılıyor. Lisinia örnek alınıyor.” (A2).

Coğrafi özellikler

Araştırmaya katılan turizm paydaşlarından 30'u, kültür turizminin geliştirilmesi açısından ilin coğrafi özelliklerinin de önemli bir çekici faktör oluşturduğunu 60 defa ifade etmişlerdir (Bkz. Şekil 3). Katılımcılar, 52 defa ilin **coğrafi konumunun** ve 8 defada **iklim özelliklerinin** elverişli olmasının kültür turizminin gelişmesi için avantaj sağladığına değinmişlerdir (Bkz. Tablo 2). Turizm paydaşları, Burdur'un coğrafi konumunun bir sonucu olarak ulaşım güzergahları üzerinde yer almasının, ulaşılabilir bir konumda bulunmasının ve önemli turizm merkezlerine yakın bir konumda bulunmasının kültür turizmi açısından çekici bir faktör oluşturduğunu ifade etmektedirler. Turizm paydaşlarının coğrafi özellikler ile ilgili çekici faktörlere ilişkin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

“Buranın Antalya gibi çok turistin geldiği asıl alanlardan, en sıcak zamanlarda insanların daha serin alanlara getirilmesini sağlayacak bir gücü var.....” (A4).

“Coğrafi konum olarak çok uygun. Çünkü pek çok yerin geçiş noktasında yer alıyor. O yüzden de insanlar da ister istemez buraya yollarını düşürüyorlar. Bu gelip geçerken de yine turizm yeterince gelişmiş olsa, rahatlıkla bir günlerini buraya vakfedip hem bu bağlamda kültür turizmi açısından yararlı olur hem de Burdur'un gelişmesi açısından faydalı olur.” (A5).

“Burdur'un konumu zaten o da bir avantaj. Bir tarafında Denizli var. Pamukkale çok fazla turist çekiyor. Pamukkale'ye bugün Avrupadan, Rusya ve Uk-

raynadan çok ziyaretçi geliyor. Dolayısıyla bir tarafın turizmin merkezi olan Muğla ve Fethiye. Bir tarafın Antalya, Türkiye’de turizmin başı. Afyon son yıllarda Kaplıca turizmi, termal turizm açısından önemli bir yer. Bak şimdi Burdur’un bu illerle komşu olması nedeniyle bunlarda bizim avantajlarımız aslında.” (K1).

“Burdur’un konumu, önemli bir çekici faktör. Burdur, Türkiye’nin en çok turist alan ili Antalya iline komşu ve buradaki havaalanı Burdur’a 120 km mesafede. Yılın on iki ayında uçakların indiği Antalya havaalanının yakın olması, bir avantaj.” (Ö5).

Gastronomi kültürünün zenginliği

Turizm paydaşlarının görüşleri analiz edildiğinde, 24 turizm paydaşının Burdur ilinin sahip olduğu yerel gastronomik değerlerin kültür turizmi açısından çekici bir faktör oluşturduğuna 48 defa dikkat çektiği görülmüştür (Bkz. Şekil 3). Günümüzde, turizm pazarında gastronomik değerlerin önemi her geçen gün daha çok artmakta olup, gastronomi şehri teması turizm faaliyetlerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Katılımcılar, Burdur’un geleneksel yemek kültürünün zenginliğine dikkat çekerek ile özgü gastronomik ürünlerden; Oğlak-Kuyu Kebabı, Yaprak Kavurma, Burdur Şiş, Testi Kebabı, Topça, Yusufça Dolması, Ceviz Ezmesi, Kabak Tatlısı, Karamanlı Kışnişi, Karamanlı Rezenesi, Çöretotu Kahvesi gibi değerlerin kültür turizmi açısından değerlendirilebileceğine vurgu yapmışlardır. Turizm paydaşlarının, ilin gastronomik zenginliği ile ilgili görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

“.....Mesela Ege’de bir kasaba ot festivali gibi festivaller düzenleniyor. Oysa teke yöresinin kalbi olan bu coğrafyada gastronomi, yani mutfağa dair, o kadar zengin geleneksel bir mutfak anlayışı var ki, bizim hala bunu yeterince değerlendirdiğimizi düşünmüyorum. Özellikle bu bölge teke yarımadası ismi üzerinde teke keçi alanı, dağlarda hala keçi sütü, keçi yoğurdu, keçi peyniri vs. üretiliyor. Biz bunları markalaştırmaya başlayıp bunları da turizm içine katabildiğimiz zaman somut olmayan kültürel mirasın bir parçası haline getirebiliriz. Sadece gastronomi değil, somut olmayan kültürel mirasta ayrıca bu bölgenin türküleri ve sipsi, cura gibi enstrümanları buraya özel. Bu bölge turizm açısından bunları gerçekten yeterince kullanıyor mu? Bütün bunlar kendi başına turizm faktörü olmaz. Ama bunların bütün ağ içerisinde çok önemli bir yeri olur.” (A4).

“Gastronomiyle ilgili mutfağımız bizim gerçekten çok güzel ve zengin. Mutfağımızdaki lezzetlerin o eski ilk gün ki tatlarıyla yapıp sunulması kültür turistlerini buraya çekecektir. Yani gastronomik zenginliğimiz turistleri başlı başına çekecektir. Hani

eskiden yapılan testi kebabları, yaprak kavurma, kuyu kebabı, ondan sonra o katmerlerimiz yerel yemek kültürümüzün zenginliğini yansıtıyorlar.” (Ö1).

Bölgesel kültür dokusu

Araştırmaya katılan turizm paydaşlarının Burdur ilini kültür turizmi açısından çekici kılan faktörlere dair düşünceleri incelendiğinde, 26 katılımcı kültür turizmi açısından çekici faktör olarak ilin Bölgesel kültür dokusu ile ilgili özellikler taşımasına 47 defa vurgu yapmıştır (Bkz. Şekil 3). Katılımcılar, ilin içinde bulunduğu bölge ve yörenin kültürel dokusu ile ilgili özellikler olarak 15 defa Teke Yöresi Kültürü özelliklerinin hala canlı olmasının, 12 defa Burdur ilinde Teke Yöresi Halk Oyunları’nın zenginliğini korumasının, 11 defa ilin Teke Yöresi Kültürü sahası içinde yer almasının, 9 defa ise Burdur ilini diğer illerden farklı kılan kültürel ayırt edici özelliklere sahip olmasının kültür turizmi açısından ilin çekiciliğini artırdığını belirtmişlerdir (Bkz. Tablo 2). Turizm paydaşlarının bu konu ile ilgili görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

“Burdur zaten yapı itibariyle de Akdeniz Bölgesi’nin kültür başkenti diye söylenir. Nitekim Akdeniz Bölgesi’nin kültürel özelliklerinin tamamının görülebileceği bir il aslında. Burası, aynı Akdeniz Bölgesi’nden örnek olarak, yöruk bölgesi açısından baktığımızda Mersin Anamur’dan Fethiye ve Dalaman’a kadar ki bölgelerde bir Teke Kültürü görülüyor. Diğer taraftan Acıpayam Denizli sınırından baktığımızda, bir Teke Kültürü var. Isparta civarından Konya sınırına kadar da baktığımızda, bir teke kültürü var. Ama en yerleşik ve hala hazırda bu kültürü yaşayan ve etkinliklerini sürdüren özellikle yayla şenliklerinde her yıl tekrarlanıyor olması ve temsili göç etkinliklerinin yapılıyor olması, buranın gerçekten Teke Yöresi’nin bir başkenti olduğunu doğruluyor. Bu açıdan baktığımız zaman ciddi anlamda bir kültür turizmi potansiyeli var.” (A3).

“Bir kere Halk oyunları konusunda çok ilgi çekici figürler var. Serenler Zeybeği, düğün gecesi eğlencesi, teke zortlatması kültür turizmi açısından ciddi bir potansiyel oluşturuyorlar.” (K7).

“Burdur özellikle, Teke Yöresi Kültürü açısından çok zengin, bakır kalmış ve araştırılmamış bir yer. Kültürümüz çok zengin ama üzerine düşünülmemiş.” (H11).

Tarihsel miras alanları

Turizm paydaşlarından 23’ü, Burdur ilinin tarihin en eski dönemlerinden beri yerleşmeye sahne olduğuna dikkat çekerek, bu durumun ilin tarihsel miras alanları bakımından oldukça zengin olmasına neden olduğuna

29 defa vurgu yapmışlardır (Bkz. Şekil 3). Katılımcılar, Burdur'un tarihsel miras özellikleri ile ilgili olarak 4 farklı özelliğinin kültür turizminin gelişmesi bakımından çekici faktör oluşturduğunu belirtmişlerdir. Bu anlamda, 14 defa eski dönem yerleşme alanlarının varlığının, 10 defa ilin tarihi bir şehir olmasının, 5 defada Burdur'un sahip olduğu tarihi kent dokusu ile Burdur'un geçmiş dönemlerde Pisidia Bölgesi içinde yer almasının ilin kültür turizmi potansiyelini artırdığını ifade etmişlerdir (Bkz. Tablo 2). Katılımcılar eski dönem yerleşme alanlarından Burdur il merkezinde yer alan Ulu Camii ve yakın çevresi ile ilde yer alan antik yerleşim yerlerinin kültür turizmi açısından önemli bir çekicilik oluşturduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların ilin tarihsel miras alanları ile ilgili görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

"Burdur'da, çok eski tarihten 9000 yıl öncesinden günümüze kadar kesintisiz bir yaşamın sürdüğünü görebiliyoruz. Bu kültür turizmi açısından dikkat ve ilgi çekiyor. İnsanlarda merak uyandırıyor." (K6).

"Şimdi eskiden diyelim ki tüm olaylar Ulu Cami'nin etrafında cereyan ederken, şimdi herkesin bu kesimden aşağıya inmesi buranın önemini azaltmamalı. Aslında orada bir tarih ve kültür yatıyor. Oranın hareketlenmesini sağlamalıyız. Tabi eski günlerine dönmese de o dönemdeki fonksiyonunu yansıtan bakırcılık, yorgancılık, semercilik gibi faaliyetleri uygulamalı olarak başlatabiliriz." (Ö1).

"Birinci etapta ülkemizde özellikle bizim Teke Yöresi'nde Roma, Bizans, Lidya uygarlıklarından gelen bir kültür var. Selçuklu Devleti'nden, Osmanlı Devleti'nden gelen tarihsel bir miras var." (H11).

Yörük kültürü

Araştırmaya katılan turizm paydaşları, kültür turizmi açısından Burdur ilini çekici kılan özelliklerden biri olarak yörük kültürünün önemli bir potansiyel olarak ifade etmektedirler. Bu anlamda 16 katılımcı, yörük kültürü ile ilgili özelliklerin, kültür turizmi kapsamında turistleri ile çekebilecek bir potansiyel olduğuna 27 defa vurgu yapmıştır (Bkz. Şekil 3). Katılımcılardan 13'ü, Burdur ilinde yörük kültürünün canlılığını korumasının, 9'u Burdur ilinde yayla kültürünün yaşatılıyor olmasının, 3'ü ilde temsili yörük göçlerinin yapıyor olmasının ve 2'si ise geleneksel hayvancılık ürünlerinin varlığının kültür turizmi açısından çok önemli bir çekici faktör oluşturduğuna dikkat çekmişlerdir (Bkz. Tablo 2). Paydaşların, yörük kültürünün kültür turizmi açısından önemine dair görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

"Tabi yörük kültürü hâlâ canlılığını koruyor. Biz derleme sırasında gidersen dağ ovalarına gittik gördük, çok da güzel yerler var. İnsanların konuşma-

ları, lehçeleri, davranışları, gelenekleri görenekleri hala canlı bir şekilde görülüyor. Mesela Hasanpaşa köyünde Yünümböğet'te işte koyun geçirme törenleri yapıyorlar. Mesela o yıllardır yapılan geleneksel bir tören. Tabi törenler devam ediyor. Adam bunu izlemek için gelir. Çünkü bunu bir yerde bulamaz." (A6).

"Burdur zaten yapı itibarıyla de Akdeniz Bölgesi'nin kültür başkenti diye söylenir....Ama en yerleşik ve hali hazırda bu kültürü yaşayan ve etkinliklerini sürdüren, özellikle yayla şenliklerinin her yıl tekrarlanıyor olması ve temsili göç etkinliklerinin yapılıyor olması, buranın gerçekten Teke Yöresi'nin bir başkenti olduğunu kesinlikle doğruluyor. Bu açıdan baktığımız zaman ciddi anlamda bir turizm potansiyeli var...." (A3)

Turizm yanlısı politikalar

Görüşmelerden elde edilen veriler incelendiğinde 10 turizm paydaşının ilde turizm yanlısı politikaların uygulandığını ve bu durumun kültür turizminin gelişmesini teşvik ettiğini 19 defa ifade ettikleri tespit edilmiştir (Bkz. Şekil 3). Katılımcılar turizm yanlısı politikalar açısından, 8 defa Burdur ilinde yaşayan yerel halkın yabancı ziyaretçilere karşı olumlu yaklaşımının, 7 defa yerel halkın turizme olumlu yaklaşımının, 2 defa kamu kurumlarının yapıcı yaklaşımlarının ve 2 defa ise turizm çalışmalarına ilginin artmasının kültür turizminin gelişmesi için çekici faktör oluşturduğunu ifade etmişlerdir (Bkz. Tablo 2). Turizm paydaşları turizm yanlısı politikaların turistlerin Burdur'a gelmelerini teşvik edeceğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların turizm yanlısı politikalar ile ilgili görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

"İnsanlarımızın sevecen, hoşgörülü ve misafirperver olması. Düğünde tur otobüsünü durdurup düğün yemeğine davet eden köy gördüm ben. Mesela gelen tur kafilesinin düğüne gelip yemek yemesi gibi bir durumla karşılaştım kendi köyümdede. Bunun gibi turistlere ikramlarda bulunma, ücret almama, kadınların ördüğü çorabı hediye vermesi gibi durumlar yaşandı. Halk misafirperver." (Ö2).

"Burdur'da resmi devlet kurumları her zaman açık ve ulaşılır olur. Tatil gününde veya bayram bile olsa talimat verilir gelip açarlar. Başka yerde olsa müzeler falan kapalı olur gelip açmazlar. Ama burada gelen turist gezsin görsün diye açarlar. Ben mesela pazartesi günü tatil gününde bile aradım, turistler için gelip müzeyi açtılar." (Ö3).

"Burdur'da halkın turizme bakışı iyi, bir gelir kapısı olarak görüyorlar. Turizmi destekliyorlar....Halkın turizm bilinci iyi ama sadece otobüsü görüyorlar

yani geçip gidiyor....Yani güzel karşılıyorlar keşke gelseler bir şey alsalar diyorlar.” (Ö4).

Ulaşım avantajları

Bir yerde turizmin gelişmesi açısından turizm arz kaynakları bakımından, çekicilikler, ulaşım ve kolaylıkların durumu son derece önem arz etmektedir (Özgüç, 2018). Bu anlamda araştırmaya katılan turizm paydaşlarından 16’sı, Burdur ilinin ulaşım koşulları bakımından avantajlı olduğunu ve bu durumun da kültür turizmi açısından çekici bir faktör oluşturduğunu 16 defa ifade etmişlerdir (Bkz. Şekil 3). Katılımcıların Burdur ilinin sahip olduğu ulaşım avantajları ve bu durumun turizme olan etkisi ile ilgili düşüncelerine, aşağıda yer verilmiştir:

“Aslında ulaşılabilirlik zor değil. Burada ulaşılabilirlik kolay. Evet problem oluşturmuyor. Zaten büyük bir il olmadığı için mesela en uzak noktasına 3 saatte falan ulaşabiliyorsunuz. Daha büyük bir il olsa çok sıkıntılı olur. Mesela biz Dirmil’e gittik 3 saat sürdü.” (A5).

“Ulaşım genel anlamda iyi. Hatta ben bu kış burada yaşadım. Bir keresinde misafirim gelmişti, Sagalassos’u görmek istiyordu ama yollar kapalıydı. Aradık hemen yolları açmışlardı.” (Ö13).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Turizm olayı, her geçen gün ülkelerin ekonomilerinde önemli bir paya sahip olmaya başlamış ve bunun doğal bir sonucu olarak turizm destinasyonları arasındaki rekabet oldukça artmıştır. Turizm destinasyonlarının arasındaki rekabeti etkileyen birçok faktör bulunmakla birlikte, destinasyonların sahip oldukları çekici özellikler, turistlerin tercihlerini etkileyen önemli unsurların başında gelmektedir. Bu nedenle, bir yerin turizm pazarında ön plana çıkarılması ve turistler tarafından tercih edilmesinde ilgili yerin çekici özellikleri son derece önem arz etmektedir. Nitekim yapılan araştırmalarda da turistlerin seyahat motivasyonları üzerinde, birçok faktörle birlikte destinasyonların sahip oldukları çekici özelliklerinde önemli bir etkisinin olduğu ifade edilmektedir (Demir, 2010; Evren ve Kozak, 2012; Baloğlu ve Uysal, 1996; Okuyucu, 2020; Köşker, Albuz ve Oğuzbalaban, 2020). Yukarıda değinilen hususlar dikkate alındığında, bir yeri turizm açısından çekici kılan özelliklerin bilinmesi, ilgili destinasyon için yapılacak turizm planlamalarının başarıya ulaşmasında (Baloğlu ve Uysal, 1996), turizm plan ve politikalarının belirlenmesinde, tanıtım ve pazarlama çalışmalarında, destinasyonda hangi turizm türlerinin ön plana çıkarılabileceğinin belirlenmesinde faydalı olacaktır. Bu durumdan hareketle araştırmada, kültür turizminin gelişmesi açısından Burdur ilini çekici kı-

lan faktörlerle ilgili olarak, Burdur ilindeki turizm paydaşlarının görüşlerinin belirlenmesi ve bu görüşlerden hareketle yapılacak turizm planlamalarına katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Araştırmada Burdur ilinde turizm alanında faaliyet gösteren 60 turizm paydaşının görüşlerinden hareketle yapılan içerik analizi sonucunda, Burdur ilini kültür turizmi açısından çekici kılan 15 ana çekici özellik (ana tema) ve 46 alt özellik (alt tema) tespit edilmiştir. Turizm paydaşlarının görüşlerine göre, Burdur ilini kültür turizmi açısından çekici kılan özellikler önem sırasına göre ele alındığında: ilin somut olmayan kültürel miras değerleri açısından zengin olması birinci sırada yer almakta olup, ilin bu özelliklerine 54 katılımcı tarafından 166 defa (%19,6) dikkat çekilmiştir. Kültür turizmi açısından ikinci çekici ana faktör olarak, ilin somut kültürel miras varlıklarına 54 katılımcı tarafından 157 defa (%18,6) dikkat çekilmiştir. Üçüncü sırada 44 katılımcı tarafından 109 defa (%12,9) dikkat çekilen doğal çekicilikler; dördüncü sırada 35 katılımcı tarafından 79 defa (%9,3) ifade edilen alternatif turizm çeşitliliği; beşinci sırada 27 katılımcı tarafından 63 defa (%7,4) belirtilen ilin kültürel otantikliğini yansıtan miras değerleri; altıncı sırada 30 katılımcı tarafından 60 defa (%7,1) dikkat çekilen ilin coğrafi özelliklerinin sağladığı avantajlar; yedinci sırada 24 turizm paydaşı tarafından 48 defa (%5,7) vurgulanan ilin gastronomik değerler açısından zengin olması; sekizinci sırada 26 katılımcının 47 defa (%5,6) belirttiği bölgesel kültür dokusu ile ilgili özellikler; dokuzuncu sırada 23 turizm paydaşı tarafından 29 defa (%3,4) dikkat çekilen ilin önemli tarihsel miras alanlarına sahip olması; onuncu sırada 16 turizm paydaşı tarafından 26 defa (%3,2) vurgulanan ilin yörük kültürünü yansıtan değerler kültür turizminin gelişmesi açısından etkili olan ilk on ana çekici özellik olarak ön plana çıkarılmışlardır (Bkz. Tablo 2).

Turizm paydaşları, Burdur ilini kültür turizmi açısından çekici kılan özellikler olarak on birinci sırada, 10 katılımcı tarafından 10 defa (%2,2) ilde turizm yanlısı politikaların olması; on ikinci sırada 16 turizm paydaşı tarafından 16 defa (%1,9) vurgulanan ilin ulaşım konusunda avantajlı olması; on üçüncü sırada 7 katılımcı tarafından 16 defa (%1,8) Burdur’un uluslararası ve ulusal alanda tescillenmiş kültürel varlıklara sahip olması; on dördüncü sırada 6 turizm paydaşı tarafından 6 defa (%0,7) değinilen yavaş-sakin şehir özellikleri gösteren bir il olması ve on beşinci sırada ise 5 paydaş tarafından 5 defa (%0,6) ifade edilen şehrin ekonomik anlamda uygun olması özelliklerinin kültür turizmi açısından ili çekici kıldığını ifade etmişlerdir (Bkz. Tablo 2).

Turizm paydaşlarının görüşleri analiz edildiğinde, turizm alanında faaliyet gösteren turizm paydaşlarının Burdur ilinin kültür turizmi açısından zengin bir

potansiyele sahip olduğunu düşündükleri görülmektedir. Fakat Burdur ilinde sürdürülen mevcut turizm etkinlikleri daha çok ekoturizm odaklı olup, Burdur ilinin kültür turizmi açısından potansiyelini değerlendirme noktasında zayıf kaldığı görülmektedir. Burdur ili, kültür turizmi potansiyelini, başta tanıtım ve pazarlama yetersizlikleri ile altyapı ve üstyapı eksiklikleri olmak üzere, engelleyici faktörlerden dolayı turizme kazandırmakta problem yaşamaktadır. Burdur İli'nin sahip olduğu çekici faktörlerin kültür turizminin geliştirilmesi açısından etkili olması için etkin bir destinasyon yönetimine gerek duyulmaktadır. Bu bakımdan araştırma sonucunda elde edilen Burdur ilini kültürel anlamda çekici kılan özellikler yapılacak planlamalar ile uygulamalarda fayda sağlayacaktır. Araştırma kapsamında elde edilen bulgulardan hareketle Burdur ilinde kültür turizmini geliştirmek açısından aşağıdaki öneriler getirilebilir:

Burdur ilinde kültür turizmini geliştirmeye dönük etkin bir destinasyon yönetimi ve pazarlama stratejisi hayata geçirilmelidir. Bu bakımdan Burdur ilinde kültür turizmini geliştirmek amacıyla kapsamlı bir stratejik plan hazırlanarak uygulamaya konulmalıdır.

Burdur ili'nin Bucak İlçesi sınırları içerisinde yer alan tarihi İncir Han restore edilerek koruma altına alınmalıdır. Yine Burdur ilinde farklı dönemlerden kalan birçok miras değerini koruma ve restorasyonunu yapmaya dönük adımlar atılmalıdır.

Burdur ili genelinde bulunan ve farklı tarihsel dönemlerden kalma birçok değer ile ilin doğal miras alanları da dikkate alınarak, farklı temalarda kültür rotaları yapılmalıdır.

Burdur ilinin şehir merkezinde bulunan Ulu Cami ve yakın çevresinde yer alan eski Pazar alanı, çeşmeler, tarihi dükkanlar, geleneksel mimari konutlar vb. gibi kültürel değerleriyle birlikte adeta açık hava müzesini andırmaktadır. Bu otantik alan eski dönemlerdeki işlevini yansıtacak şekilde planlanarak kültür turizmine kazandırılmalıdır.

Burdur ilinde düzenlenen festival ve şenlikler, ulusal ve uluslararası alanda tanıtılarak devamlılıkları sağlanmalıdır. Başta Tefenni Hasanpaşa Köyü'nde yaklaşık 750 yıldan bu yana düzenlenen (Akıllı, 2023) Yünüm Böğüt (Çoban Bayramı) olmak üzere, ile özgü Barutlu Su Şenliği, İncir Festivali, Kiraz Festivali, Altınyayla Altın Sipsi Yağlı Pehlivan Güreşleri, Akpınar Yayla Şenlikleri, Kozağaç Cura, Domates ve Yayla Şenlikleri ile Aziziye Yayla Şenliği gibi geniş katılımın gerçekleştiği şenliklerin tanıtımı yapılarak kültür turizmine kazandırılmaları gerekmektedir.

Burdur iline özgü olan Maşala Geceleri, ilde yer alan tarihi konaklardan birinde belli periyotlarda düzenlenecek şekilde organize edilmelidir. Maşala Geceleri'nde ilde yer alan birçok yerel sanatçı bir araya getirilerek ilin zengin müzik kültürü hem tanıtılmalı hem de bu önemli gelenek gelecek kuşaklara aktarılmalıdır.

Doğal ve kültürel mirasın iç içe bulunduğu ve ulaşılabilirlik açısından oldukça elverişli olan Teke Sarayı Kanyonu'nu (Serençay Kanyonu) turizme kazandırmak amacıyla, bu kanyonun bulunduğu sahaya yakın bir konumda yer alan Askeriye Köyü ve Günalan Köyü'ndeki kültürel miras değerleri de dikkate alınarak kültür rotası oluşturulmalıdır.

Burdur ili, sahip olduğu somut olmayan miras değerleri ile dikkat çekmekte olup bu değerlerden on bir unsur, Somut Olmayan Kültürel Miras Ulusal Envanteri'ne alınmıştır. Bu unsurlar: Alaca Dokumacılığı, Sipsi Yapımcılığı, İkitelli Kozağaç Curası Yapımcılığı, Serenler Zeybeği, Kütük Atma, Dügün Gecesi Eğlencesi/ Maşala Gecesi, Yünüm Böğüt, Boğaz Havası-Boğaz Hadası, Teke Zortlatması, Ceviz Ezmesi Geleneği ile Burdur Şiştir (Burdur Valiliği, 2024). Burdur iline ait olan Somut Olmayan Kültürel Miras Ulusal Envanteri'ne alınan bu değerlerin UNESCO Geçici Dünya Mirası Listesi ile Dünya Mirası Listesi'ne alınması yönünde çalışmalar yapılmalıdır. Bu anlamda kökleri Orta Asya'ya dayanan ve günümüzde Burdur İli'nin Tefenni ilçesine bağlı Hasanpaşa Köyü'nde yapılan Yünüm Böğüt Şenliği (Çoban Bayramı) ile ilin zengin müzik kültürünü yansıtan Maşala Geceleri'nin UNESCO Miras Listelerine alınması için çalışmalara öncelik verilmelidir.

Burdur ilinin sahip olduğu miras değerlerinden sit alanları ile yapılarla alakalı somut kültürel miras varlıklarına yönelik üç kitap halinde envanter çalışması yapılmıştır. Ancak Burdur ili somut olmayan kültürel miras değerleri bakımından da oldukça zengin olup başta Yaşayan İnsan Hazineleleri olmak üzere, dokuma kültürü, müzik kültürü, gastronomi kültürü, eğlence kültürü vb. gibi birçok değere yönelikte kültür envanteri çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Nitekim araştırmada ili çekici kılan özelliklerden en çok somut olmayan değerlere vurgu yapılmıştır.

İlin sahip olduğu kültürel değerler aslına uygun bir şekilde sembolleştirilerek (magnet, seramik, ahşap işleme, hediyelik eşya vb.) turistlere sunulmalıdır.

Araştırmanın teorik anlamdaki katkısı değerlendirildiğinde, Burdur ilinde konu ile alakalı olarak farklı bilim alanlarında kültür turizmine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Ancak bu araştırmalarda, Burdur'un kültür turizmi potansiyeli literatür ve saha gözlemlerinden yararlanılarak ortaya konulmuştur. Bu araştırmada ise ilin kültür turizmi potansiyeli keşifsel bir yaklaşım

ele alınmış olup, Burdur ilinin kültür turizmi alanında çekici özellikleri ildeki turizm paydaşlarının görüşlerinden hareketle tespit edilmiş, ilgili literatür ve saha çalışmalarından da faydalanılarak ele alınmıştır.

Araştırma pratik anlamda ise, karar alıcılara ve turizm hizmet sağlayıcılarına kültür turizmi alanında yapılacak planlamalarda, Burdur ilinin ön plana çıkan özellikleri ve kültürel değerleri konusunda bilgi sağlamaktadır. İldeki turizm paydaşlarının turizm konusunda tecrübeli olmalarından hareketle, araştırmanın sonuçlarının turizm uygulayıcılarına yapacakları planlama ve uygulamalarda daha çok yarar sağlayacağı düşünülmektedir. Çünkü araştırma, sahanın seslerini ve görüşlerini yansıtmaktadır.

Araştırmanın sınırlılıkları değerlendirildiğinde, çalışmada turizm paydaşlarından kamu kurumlarında turizm alanında çalışan görevliler, turizm alanındaki özel sektör temsilcileri ve yerel halkın görüşleri alınmış ancak Burdur ilini çekici kılan özelliklere dair turistlerin görüşleri alınmamıştır. Bu durumda, Burdur ilinde kültür turizmi faaliyetlerini planlama noktasında ilk etapta ili yakından tanıyan ve mevcut turizm faaliyetlerine yön veren kamu görevlileri, yereldeki turizm hizmet sağlayıcıları ve yerel halkın görüşlerinin daha faydalı olacağı düşüncesi etkili olmuştur. Ayrıca bu çalışmada elde edilen bulgular sadece Burdur ilini kapsamaktadır. Konu ile ilgili olarak başka yerlerde yapılacak olan çalışmalarda coğrafi özellikler başta olmak üzere birçok faktör değişeceği için çekici özelliklerde farklılaşacaktır.

Çalışma kapsamında turizm paydaşlarından kamu, üniversite, özel sektör ve yerel halktan oluşan turizm paydaşlarının görüşleri alınmış olup, sonraki çalışmalarda Burdur iline ziyaret gerçekleştiren turistlerin görüşleri alınarak, hem paydaş gruplarının görüşlerinin turistlerin görüşleri ile karşılaştırılması hem de kültür turistlerinin Burdur ilini tercih etmelerinde ilin hangi özelliklerinin etkili olduğu analiz edilebilir. Ayrıca çalışmadan hareketle Burdur ilinde diğer alternatif turizm türleri ile ilgili çekici özellikleri de tespit etmeye yönelik çalışmalar yapılabilir. Araştırmanın bulgularının, sonraki dönemlerde farklı destinasyonları çekici kılan faktörleri tespit etmek amacıyla yapılan çalışmalarda örnek oluşturması ve başka çalışmalarda elde edilecek bulgularla karşılaştırılması, alan yazına daha fazla katkı sağlayacaktır. Ayrıca bu araştırma, Burdur ili ölçeğinde gerçekleştirilmiş olup daha geniş sahaları kapsayacak şekilde çalışmalarda yürütülebilir.

KAYNAKÇA

- Akın, M. H., Öztürk, Y. & Karamustafa, K. (2020). Destinasyon rekabetçilik analizi: Kapadokya bölgesi örneği, *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 31(2), 161-171.
- Akıllı, H. (2023). İnsanla Hayvan Arasındaki Bağ ve Geleneğin Sürdürülebilirliği Temelinde Yünüm Böğetin Değerlendirilmesi, *Milli Folklor*, 18 (139), 18-29.
- Altınok, K. (2016). Ağlasun Kültür Turizmi, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bahar, O. & Kozak, M. (2005). Küreselleşme Sürecinde Uluslararası Turizm ve Rekabet Edebilirlik, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Baloğlu, G. & Uysal, M. (1996). Market Segments Of Push And Pull Motivations: A Canonical Correlation Approach, *International Journal Of Contemporary Hospitality Management*, 8-3, 32-38.
- Başoda, A., & Aylan, S. (2023). Türkiye'de Turist Rehberliğinin Gelişimini Hızlandıracak Öncelikli Düzenlemelere İlişkin Bir Planlama Modeli Önerisi, *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 11(1), 91-121.
- Buhalis, D. (2000). Marketing the Competitive Destination of the Future, *Tourism Management*, 21(1): 97-116.
- Burdur Valiliği (2024), <https://burdur.ktb.gov.tr/TR-155612/somut-olmayan-kulturel-miras.html> (Erişim Tarihi: 20.04.2024).
- Cajee, L. (2014). Eco-Cultural Tourism: A Tool For Environmental, Cultural And Economic Sustainability (A Case Study Of Darap Village, West Sikkim). In *SHS Web of Conferences* (Vol. 12, p. 01029). EDP Sciences.
- Ceylan, S. (2014a). Kaybolmakta Olan Bir Kırsal Maddi Kültür Örneği: Su Değirmenleri (Ağlasun Örneği), *Doğu Coğrafya Dergisi*, 19, (31), 65-82.
- Ceylan, Salih. (2014b). Mamak (Çanaklı) Beldesinde (Ağlasun-Burdur) Geleneksel Yöntemlerle Sürdürülen Toprak Kap Üretiminin Kırsal Turizm Bağlamında İrdelenmesi, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 19, (32), 231-242.
- Ceylan, S. (2015). Ağlasun İlçesinin Alternatif Turizm Kaynakları, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Correia, A., Valle, P. O., & Moço, C. (2007). Modeling motivations and perceptions of Portuguese tourists, *Journal of Business Research*, 60 (1), 76-80.
- Çetinsöz, B. C., & Artuğer, S. (2014). Yabancı Turistlerin Antalya'yı Tercih Etmesinde Etkili Olan Çekici Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Journal Of International Social Research*, 7(32).
- Demir, Ş. Ş. (2010). Çekici Faktörlerin Destinasyon Seçimine Etkisi: Dalyan Örneği, *Ege Academic Review*, 10 (3).
- Doğaner, S. (2013). Türkiye Kültür Turizmi, Doğu Kitabevi, İstanbul.
- Duman, M. & Gelibolu, L. (2021). Sustainable Culture Tourism: The Case of Kars, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 4 (11), 1077-1089.
- Ekiz, E. & Yazıcı, H. (2022). Hasanpaşa (Tefenni) Köyünde Yarı-Göçebe Yaşam Biçimi ve Kültürel Pratikler. *Milli Folklor*, 17(134), 182-199.
- Emekli, G. (2021). Coğrafya, Turizm, Kültür İlişkilerinin Turizm Coğrafyasına Yansımaları ve Kültürel Turizm, *Ege Coğrafya Dergisi*, 30(2), 405-428.
- Evren, S. & Kozak, N. (2012). Eskişehir'in Çekici Faktörlerinin Günübürlük Ziyaretçilerin Bakış Açılıyla Değerlendirilmesi, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 23 (2), 220-232.
- Eren, D., Yılmaz, İ. & Atasoy, F. (2017). Turizmde Destinasyon Seçimini Etkileyen Çekici Faktörler: Yozgat Üzerine Bir Değerlendirme, Presented at the II. Uluslararası Bozok Sempozyumu, Yozgat.
- Graneheim, U. H., & Lundman, B. (2004). Qualitative Content Analysis İn Nursing Research: Concepts, Procedures And Measures To Achieve Trustworthiness, *Nurse Education Today*, 24 (2), 105 -112.
- Gül, M. & Gül, K. (2022). Destinasyon Rekabetçiliğini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Ayvalık Destinasyonu Örneği, *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6 (Ek.2), 94-103.
- Hanqın, Z.Q. & Lam, T. (1999). An Analysis Of Mainland Chinese Visitors Motivations To Visit Hong Kong, *Tourism Management*, 20, 587-594.
- Hsieh, H.F., & Shannon, S.E. (2005). Three Approaches To Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277-1288.
- İnanır, A. (2019). Kültürel Miras Turizmi Kaynakları Bakımından Bucak Miliyas Milyos Sia ve Kremna Antik Kentleri Örneği, Presented at the International Young Researchers Student Congress, Burdur.
- Kim, S., S., & Lee, C., K. (2002). Push And Pull Relationships. *Annals Of Tourism Research*, 29, (1), 257-260.
- Kozak, M. (2002). Comparative Analysis Of Tourist Motivations By Nationality And Destinations, *Tourism Management*, 23, 221-232.
- Kozak, M. (2017). Bilimsel Araştırma: Tasarım, Yazım ve Yayım Teknikleri, Detay Yayıncılık, Ankara.

- Köşker, H., Albuz, N., & Oğuzbalaban, G. (2020). Yerli Turistlerin Safranbolu'yu Tercih Etmelerinde Etkili Olan Çekici Seyahat Motivasyonlarının Belirlenmesi, *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 547-561.
- Kurniawati, R. (2015). Moving Towards Eco Cultural Tourism Village (A Case Study of Pondok Cabe Village), *Journal of Indonesian Tourism and Development Studies*, 3 (3), 117-122.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (2007). Türkiye Turizm Stratejisi 2023, Eylem Planı 2007-2013, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Yayın No: 3085, Ankara.
- Mohamed, A. A. (2014). Valuing Natural And Cultural Resources For Eco-Cultural Tourism Development: Libya's Green Mountain, Sheffield Hallam University, United Kingdom.
- Okuyucu, A. (2020). Bilecik Şehrinde Kültürel Turizmin Gelişmesinde Etkili Olacak Fırsatlar ve Güçlükler Hakkında Yerel Halkın Görüşleri, *Ege Coğrafya Dergisi*, 29(1), 73-86.
- Özgüç, N. (2018). Turizm Coğrafyası Özellikler ve Bölgeler, Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Özudođru, Ş. (2015). Tarihi, Kültürel Değerleriyle Burdur ve Turizm Potansiyeli, *Ayrıntı Dergisi*, 3, (5).
- Patton, M.Q. (2002). *Qualitative Research and Evaluation Methods* (3rd ed.), Thousand Oaks, CA:Sage
- Pulluk, E., Örnek, A., & Yazar, S. (2023). Geçmişten Günümüze Burdur Mutfak Kültürüne Yönelik Bir Saha Araştırması, *Turizm ve İşletme Bilimleri Dergisi*, 3 (1), 21-35.
- Strauss, A., & Corbin, J. (1990). *Basics of Qualitative Research*, Sage Publications.
- Temurçin, K., Yolcu, A. ve Kılıç, M. (2018). Sürdürülebilir Kalkınma Düşüncesinde İhmal Edilen "Yer": Türkiye'de Bölgesel Eşitsizlik ve Çözüm Mekanizması Olarak Kalkınma Ajansları., F. Arslan, A. Karadağ, P. Aksak (Editörler), *Sürdürülebilir Kalkınma ve Türkiye kitabı içinde* (s. 467- 493), Ankara, Gazi Kitabevi.
- Temurçin, K, Tozkoparan, U. (2020). Yerli Turistlerin Salda Gölü'ne Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi, *Turizm Akademik Dergisi*, 7 (1), 97-115.
- Temurçin, K. ve Tozkoparan, U. (2021). A Study on The Potential of Cultural Tourism: The Case of Burdur Province, *Tourism Studies And Social Sciences* (1. Baskı), kitabı içinde (s. 353-374).
- Tozkoparan, U., Elibol, A. & Gürlek, M. (2021). Burdur'da turizm, Kılınç, M. (Editör), Her yönü ile Burdur 2021 il yıllığı, (ss. 441-472). Ankara, Uyum Ajans.
- UNESCO(2023).<http://www.unesco.org.tr/Home/Page/1893?slug=Türkiye'de%20Yaşayan%20İnsan%20Hazineleeri> (Erişim Tarihi: 20.01.2024).
- UNWTO (2020). *International tourism results 2019 and outlook 2020*. Retrieved from https://webunwto.s3.eu-west1.amazonaws.com/s3fs-public/2020_01/UNWTO_Barom20_01_January_excerpt_0.pdf (Erişim Tarihi: 20.01.2024).
- Weaver, D. & Lawton, L. (2014). *Tourism Management 3rd edition*, Wiley Australia Tourism Series.
- Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2011). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (3. Baskı), Detay Yayıncılık, Ankara.
- Yıldırım, A. & Şimsek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yiğın, A. & Bayram, A. (2023). Burdur İli Arkeoloji Turizmi (Arkeo-Turizm) Potansiyeli Üzerine Bir İnceleme, *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi*, 12(1), 29-51.

Destek Bilgisi: Bu çalışma, Süleyman Demirel Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından SDK-2021-8470 numaralı doktora tez projesi olarak desteklenmiştir. Doktora tez projesi kapsamında sağlanan destekler ile araştırmanın arazi çalışmaları yapılmış ve araştırmanın verileri toplanmıştır.

Çıkar Çatışması: Makalede herhangi bir çıkar çatışması ya da kazancı yoktur.

Etik Onayı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Turizm Akademik Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir.

Bilgilendirilmiş Onam Formu: Çalışmaya katılan tüm bireysel katılımcılar kendi rıza ve istekleriyle araştırmaya dahil olmuştur.

Etik Kurul Onayı: Araştırmanın saha çalışması kapsamında gerçekleştirilen görüşmeler, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul Başkanlığı'ndan 15.02.2022 tarih 117/1 sayılı etik kurul onayı alınarak yürütülmüştür.

Araştırmacıların Katkı Oranı:

1. Yazar katkı oranı : % 50
2. Yazar katkı oranı : % 50

EXTENDED SUMMARY

Factors Making Burdur Province Attractive in Development of Cultural Tourism: A Qualitative Study

Uğur TOZKOPARAN*, Kadir TEMURÇİN

Introduction

Today, as tourism holds a significant share in the economies of countries, many countries aim to be active in the tourism market. This situation increases competition among countries, regions, or provinces a lot. Therefore, to attract tourists to relevant areas and promote the development of tourism, it is necessary to market the attractive features of the destination effectively. Research on the subject indicates that knowing the factors that make a place attractive to tourists is crucial for the success of tourism planning (Evren & Kozak 2012; Weaver & Lawton 2014; Köşker Albuz & Oğuzbalaban 2020; Gül & Gül 2022). However, it is not enough to simply have attractive factors for a place to be preferred by tourists; it is also essential to highlight these attractive factors when forming tourism policies and plans. Hence, this study aims to identify the factors that make Burdur province attractive for cultural tourism from the perspectives of different tourism stakeholders and to contribute to the development of cultural tourism.

The attractive factors that promote tourism development vary due to having different geographical conditions of destinations and are addressed differently in various studies. According to Buhalis (2000), factors such as attractions, accessibility, facilities, tours/package tours to the destination, activities/events, and supporting/auxiliary services make tourism destinations appealing. Bahar and Kozak (2005) considered the attractive factors of tourism destinations as basic resources and attractions, developed resources, support factors, and qualitative determinants (Eren Yılmaz & Atasoy 2017). Correia, Valle, & Moço (2007) classified attractive factors as amenities, main attractions, and landscape features in their study. Köşker Albuz & Oğuzbalaban (2020) identified six factors as attractive features: historical and cultural attractions, natural environment and safety, shopping, entertainment and others, sightseeing opportunities, accessibility, and authentic foods. Research by Çetinsöz and Artuğer (2014) identified five factors, Evren & Kozak (2012) identified six factors, and Demir (2010) identified four factors as influential in tourists'

preferences. According to Weaver and Lawton (2014), attractive factors that contribute to the development of tourism in a place include geographical proximity to tourism markets, accessibility to tourism markets, the presence of sites of interest to tourists, cultural connections, the existence and availability of tourism services, affordability, peace, stability and security, a positive market image, and tourism-friendly policies. Based on related studies, it is believed that identifying the characteristics that make Burdur attractive for cultural tourism from the perspectives of tourism stakeholders will benefit relevant institutions and the private sector in their tourism planning.

Method

In the study, a case study design, one of the qualitative research designs, was used, adopting a descriptive, interpretive, and evaluative approach. The data were collected through semi-structured interviews conducted with participants selected using purposive sampling from among tourism stakeholders operating in the tourism sector in Burdur, including the private sector, university, public, and local community. The interviews were conducted with 60 tourism stakeholders between May and December 2022. Ethical approval for the study was obtained from the Süleyman Demirel University Social and Human Sciences Ethics Committee, dated 15.02.2022 and numbered 117/1.

The data collected from the study group were initially transcribed into a Word document and manually subjected to content analysis. After the content analysis, the main themes and sub-themes related to the factors (characteristics) that make Burdur attractive for the development of cultural tourism were identified. Expert opinions from three faculty members working in the field of tourism were obtained on the main themes and sub-themes identified by the researcher. Subsequently, the texts of the interviews were re-coded using the MAXQDA 2020 program, based on the previous coding. The attractive factors (main themes) identified after the coding were visualized using the Hierarchical Code-Subcode Model.

Results

Based on the content analysis of the views of 60 tourism stakeholders operating in the tourism sector in Burdur, 15 main attractive features (main themes) and 44 sub-features (sub-themes) that make Burdur attractive for cultural tourism were identified. According to the views of tourism stakeholders, the most significant feature that makes Burdur attractive for cultural tourism is its richness in intangible cultural heritage values, mentioned 166 times by 54 participants (19,6%). Participants highlighted

* Corresponding author at: Süleyman Demirel University, Social Sciences Institute, E-Mail Address: ugurtozkoparan@gmail.com

the local music culture, folkloric values, traditional entertainment culture, region-specific festivals with broad participation, a rich weaving culture heritage, and the presence of many individuals considered as Living Human Treasures as attractive features (see: Figure 2 - Table 2).

The second most significant attractive main factor for cultural tourism is the tangible cultural heritage assets of the province, highlighted 157 times by 54 participants (18,6%). The third most noted feature, mentioned 109 times by 44 participants (12,9%), is the natural attractions; the fourth is the diversity of alternative tourism types, mentioned 79 times by 35 participants (9,3%); the fifth is the heritage values reflecting the cultural authenticity of the province, noted 63 times by 27 participants (7,4%); the sixth is the advantages provided by the geographical features of the province, mentioned 60 times by 30 participants (7,1%); the seventh is the richness in gastronomic values, highlighted 48 times by 24 participants (5,7%); the eighth is the regional cultural texture, noted 47 times by 26 participants (5,6%); the ninth is the significant historical heritage sites, mentioned 29 times by 23 participants (3,4%); and the tenth is the values reflecting the nomadic culture of the province, noted 26 times by 16 participants (3,2%) (see: Figure 2 - Table 2).

Tourism stakeholders also indicated that the presence of tourism-friendly policies, mentioned 10 times by 10 participants (2,2%) in the eleventh place, advantageous transportation, highlighted 16 times by 16 participants (1,9%) in the twelfth place, international and national certified cultural assets, noted 16 times by 7 participants (1,8%) in the thirteenth place, the characteristics of a slow-quiet city, mentioned 6 times by 6 participants (0,7%) in the fourteenth place, and economic affordability, mentioned 5 times by 5 participants (0,6%), make Burdur attractive for cultural tourism (see: Figure 2 - Table 2).

Conclusion

The analysis of tourism stakeholders' views reveals that there are many features that make the province attractive for cultural tourism. The most significant attractive feature is the richness in intangible cultural heritage values. The second most highlighted factor is the tangible cultural heritage values. Other attractive features identified in the study also show that Burdur has many features that can support the development of cultural tourism.

However, the current tourism activities in Burdur are primarily focused on ecotourism, and the province is weak in evaluating its cultural tourism potential. Burdur faces challenges in leveraging its cultural

tourism potential due to promotional and marketing deficiencies, as well as infrastructure and superstructure shortcomings. Effective destination management is needed to ensure that the attractive features of Burdur are influential in developing cultural tourism. The characteristics identified in this study can provide benefits in tourism planning and implementation. Therefore, an effective destination management and marketing strategy should be implemented to develop cultural tourism in Burdur, and a comprehensive strategic plan should be prepared and put into practice.